Ազգ
Azg
armenian daily
16 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 2002 ՇԱԲԱԹ 210 (2655)

Մոսկվայում առգրավվել է 6 միլիոն կեղծ դոլար

ՄՈՍԿՎԱ, 15 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մոսկվայում, հատուկ գործողության ընթացքում, Ռուսաստանի ԱԴԾ եւ միլիցիայի աշխատակիցները առգրավել են 6 մլն. կեղծ դոլար, ուրբաթ «Ինտերֆաքսին» հայտնել են մայրաքաղաքի ՆԳՎ-ում: Առգրավումը կատարվել է դեռեւս նոյեմբերի 12-ին, սակայն օպերատիվ պատճառներով այդ տեղեկությունը կանխավ չէր հրապարակվում: Նոյեմբերի 12-ի երեկոյան օպերատիվ տեղեկատվությունը ստուգելիս Մոսկվայի քրեական հետախուզության աշխատակիցները եւ ԱԴԾ օպերատիվայինները Մոսֆիլմովսկայա փողոցում, որտեղ տեղավորված է Բուլղարիայի առեւտրական ներկայացուցչությունը, «Նիվա» մեքենայում հայտնաբերել եւ առգրավել են երկու տնտեսական պայուսակ՝ լեփ-լեցուն ԱՄՆ 100 դոլարանոց թղթադրամներով՝ 6 միլիոնի չափով: Ավտոմոբիլը գրանցված է մայրաքաղաքի մի բնակչուհու անունով: Սակայն, ինչպես պարզել են միլիցիայի աշխատակիցները, այն լիազորագրով օգտագործում է Բուլղարիայի քաղաքացի, «Կորտեքս» ֆիրմայի աշխատակից, 35-ամյա Վլադիմիր Դիմիտրովը:

ԸՐՋԱՅՑ

Աղետի գոտին արդեն պետք է դառնա զարգացման գոտի

ՀՀ նախագահի այցը Արագածոտնի, Լոռու եւ Շիրակի մարզեր

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆ

Երեկ Հայաստանի Հանրապետության նախագահը աշխատանքային այցով եղավ Արագածոտնի, Լոռու եւ Շիրակի մարզերում: Այցը կարեւորվում է նրանով, որ ծննդյան ամուսի ... Այցը կարեւորվում է նրանով, որ ծննդյանի

համար այսօր կարիսալ ներդրումներ են հարկավոր: Ջրամբարի շահագործման հարցերով զբաղվող բարձրաստիճան պաշտոնյաները եւ մասնագետները նախագահին ներկայացրին իրական վիճակը: ՀՀ նախագահը կարեւորեց ջրամբարի նորոգման կարեւորությունը:

Ապարանի քաղաքապետարանում հանրապետության նախագահը կառավարության անդամների, Արագածոտնի մարզպետ Հրայր Կարապետյանի, տեղի ղեկավարների հետ քննարկեց մարզին, Ապարան քաղաքին եւ շրջակա բնակավայրերին հուզող շատ հարցեր: Ինչպես «Ազգի» թղթակցին հաղորդեց Ապարանի քաղաքապետ Ռազմիկ Պետրոսյանը, ՀՀ նախագահը կոնկրետ հանձնարարականներ տվեց կառավարության անդամներին եւ մարզի ղեկավարներին 2002-2003 թթ. ձմռան նախապատրաստական աշխատանքներն ավարտելու եւ ձմեռն առավել տանելի պայմաններում անցկացնելու համար:

Տես ➧ էջ 2

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ

ԱՄՆ-ը ՆԱՏՕ է հրավիրում յոթ նոր անդամների

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 15 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ՆԱՏՕ-ի Պրահայի առաջիկա գագաթաժողովում ԱՄՆ-ը պատրաստվում է պաշտպանել յոթ երկրների՝ արեւելյան դաշինքի նախկին անդամ երկրների թեկնածությունը, որոնք ձգտում են ընդունվել Հյուսիս-ատլանտյան դաշինք: Ինչպես «Ռոյթեր» գործակալությանը հայտարարել է ամերիկյան սենատոր Էլթոն Գալլեգլին, «դա, հավանաբար, կլինի ՆԱՏՕ-ի ամենախոշոր ընդլայնումը ամբողջ պատմության ընթացքում»: Կոնկրետ, ԱՄՆ-ը կպաշտպանի Ռումինիայի, Բուլղարիայի, Սլովակիայի, Սլովենիայի եւ մերձբալթյան երեք պետությունների՝ Էստոնիայի, Լատվիայի եւ Լիտվայի թեկնածությունները: Այդպիսով, ՆԱՏՕ-ն կհասնի Ռուսաստանի սահմաններին:

Պենտագոնին զսպելու կոչ Բուշին

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 15 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Պենտագոնը պետք է դադարեցնի երկրի էլեկտրոնային համակարգերում կատարվող ամեն ինչի նկատմամբ ամբողջական հսկողության հաստատմանն ուղղված հետազոտությունները: Նման կոչ է արել ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշին Քաղաքացիական ազատությունների ամերիկյան միություն իրավապաշտպանական կազմակերպությունը: Կազմակերպության Վաշինգտոնի գրասենյակի տնօրեն Լաուրա Մերֆին ասել է. «եթե Պենտագոնը հեռուն գնա, ապա յուրաքանչյուր ամերիկացու՝ Նեբրասկայի ֆերմերից մինչեւ Ուոլլ-սթրիթի բանկատերը, կարելի կլինի ինչ-որ հարցում մեղադրել»: Ծրագրվող համակարգը նա կոչել է «կիբեր-պետություն հետախուզության ամենազոր ապարատի հսկողության ներքո»:

Ինչպես հիշեցնում է «Ռոյթեր» գործակալությունը, ԱՄՆ պաշտպանության նախարարությունը նոյեմբերին ձեռնամուխ է եղել «ամբողջական տեղեկատվական իրազեկվածության» համակարգի նախասիրերի ստեղծման համար պատվերների բաշխմանը:

Հայաստանը մտադիր է հյուպատոսության ներկայացուցչություն բացել Կալինինգրադում

ՍԱՆԿՏ ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 15 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Նոյեմբերի 13-ին Կալինինգրադի մարզի նահանգապետ Վլադիմիր Եգորովը հանդիպել է Սանկտ Պետերբուրգում Հայաստանի Հանրապետության գլխավոր հյուպատոս Ռուբեն Հակոբյանի հետ: Հայաստանի կառավարության եւ Կալինինգրադի հայ համայնքի անունից, որի թվաքանակը անցնում է 7,5 հազարից, Ռ. Հակոբյանը շնորհակալություն է հայտնել Վլադիմիր Եգորովին տարածաշրջանում բարեկամության եւ համագործակցության համար բարենպաստ մթնոլորտի ձեւավորման համար: Չնայած նրան, որ տնտեսական գործընկերությունը թույլ է զարգացած, հանդիպման ժամանակ երկու կողմն էլ խոսել են դրա հեռանկարների մասին: Հայաստանը կցանկանար Կալինինգրադում բացել Հյուսիս-արեւմտյան տարածաշրջանում գլխավոր հյուպատոսության ներկայացուցչություն, եւ Վլադիմիր Եգորովը պաշտպանել է այդ գաղափարը:

Ինչպես գրում է Ռուսաստանի հարավի «Երկրամաս» հայկական թերթը, նահանգապետը կարեւորել է նաեւ գործունեությունը ազգային-մշակութային ավանդույթների պահպանման բնագավառում: Հայ համայնքը այդ գործում դարձել է առաջամարտիկ: Այսպես, 2002 թվականի ամռանը Կալինինգրադում տեղադրվել է խաչքար, իսկ ապագայում այդ վայրում կկառուցվի հոգեւոր-մշակութային հայկական կենտրոն: Վլադիմիր Եգորովի կարծիքով, այդ շինարարությունը նշանակալի իրադարձություն կլինի, չէ որ այն օրինակ կծառայի մյուս համայնքների համար, որոնք ապրում են Կալինինգրադի մարզում, այդ թվում եւ ավելի բազմամարդ, սակայն որոնք մինչեւ օրս չունեն իրենց մշակութային կենտրոնները: Զրույցի վերջում, Հայաստանի Հանրապետության գլխավոր հյուպատոս Ռուբեն Հակոբյանը Կալինինգրադի մարզի պատվիրակությանը հրավիրել է այցելել Հայաստան:

Շեւարդնաձեն կարեւորում է Հայաստանի տարածքով Իրանի հետ հաղորդակցությունը

ԹԲԻԼԻՍԻ, 15 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Վրաստանի նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեն հայտարարել է Հայաստանի տարածքով Վրաստանի եւ Իրանի հաղորդակցական ուղիների միացման կարեւորությունը: Ինչպես հաղորդում է «Էմ Փի Էյ»-ը վրացական լրատվամիջոցների վկայակոչմամբ, Վրաստանի տրանսպորտային կոմունիկացիայի զարգացման նոր հայեցակարգի քննարկման ընթացքում Շեւարդնաձեն նշել է, որ այդ տրանսպորտային ուղին կարող է կարեւոր դառնալ տարածաշրջանի եւ Եվրոպայի համար: Նրա կարծիքով, առաջիկա տարիներին հնարավոր է մեծանա հումանիտար եւ ռազմական բեռների հոսքը Աֆղանստան, որոնք կարող են փոխադրվել Վրաստանի տարածքով: Շեւարդնաձեն նշել է, որ Թբիլիսին կարող է նման առաջարկներ ստանալ Եվրամիությունից եւ ԱՄՆ-ից, այդ պատճառով «անհրաժեշտ է այժմ սկսել այդ տարբերակի քննարկումը»:

Կոմունիստները ընտրություններին կգնան սեփական թեկնածուով

ԵՐԵՎԱՆ, 15 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հայկոմկուսը սեփական թեկնածուին առաջադրում է Հայաստանի նախագահի պաշտոնի համար. ամենայն հավանականությամբ, դա կլինի ՀԿԿ կենտկոմի առաջին քարտուղար Վլադիմիր Դարբինյանը: Առաջադրման հարցի քննարկումը, ինչպես եւ տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրությունների վերլուծությունը, կկայանան նոյեմբերի 17-ին՝ կուսակցության համագումարում:

Սմբատ Նասիբյանը՝ «Արդշինբանկի» ղեկավար

ԵՐԵՎԱՆ, 15 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Այսօր, ինչպես հայտնեցին ՀՀ ԿԲ մամուլի ծառայությունից, Կենտրոնական բանկի խորհրդի որոշմամբ, «Արդշինբանկ» ԲԲ ընկերության ժամանակավոր ադմինիստրացիայի ղեկավար է նշանակվել Սմբատ Նասիբյանը:

ՍԱՄՈՒԻԼ ԷԹԻԿԱ

Հայաստանի լրատվամիջոցների եւ լրագրողական կազմակերպությունների հայտարարությունը

«Օր» թերթի նախորդ օրվա հրապարակմանը ընթերցողը տեղյակ է. այդ կապակցությամբ մեր երեկվա համարում արտահայտել ենք մեր վերաբերմունքը: Երեկ Հայաստանի ժուռնալիստների միությունում տեղի ունեցավ հարցի քննարկում՝ մասնակցությամբ բազմաթիվ լրատվամիջոցների եւ լրագրողական մի շարք կազմակերպությունների ղեկավարների: Քննարկման ավարտին ընդունվեց հետեւյալ հայտարարությունը, որը ստորագրեցին շուրջ 20 լրատվամիջոցներ եւ լրագրողական կազմակերպություններ, այդ թվում՝ «Ազգը»: Ավելացնենք, որ լրագրողական երկու կազմակերպություններ՝ Մամուլի ազգային ակումբն ու Հետաքննող լրագրողների ընկերակցությունը, որոնց անդամ է «Օր» թերթի խմբագիրը, վերջինիս վտարել են իրենց կազմակերպություններից

Նոյեմբերի 14-ին «Օր» թերթը հրապարակել էր լուսանկարներ եւ մի հոդված, ինչը բարոյականության բոլոր նորմերի ոտնահարում էր:

Մենք՝ լրատվամիջոցների եւ լրագրողական կազմակերպությունների ներկայացուցիչներս, հայտարարում ենք, որ այս հրապարակմամբ այդ թերթն իրեն դուրս է դրել լրագրողական հանրությունից եւ այսուհետեւ մեզ համար իբրեւ լրատվամիջոց գոյություն չունի: Մենք կոչ ենք անում բոլոր գործընկերներին՝ բոյկոտել այդ թերթի հետ որեւէ շփում կամ համագործակցություն, արժանապատիվ արհամարհանքով մերժել նրա գոյությունն իսկ:

Հայտարարում ենք, որ այսպիսի վերաբերմունքի կարժանանան այն լրատվամիջոցներն ու լրագրողները, որոնք նման հրապարակումներով կվարկաբեկեն մեր մասնագիտությունը:

Մենք կոչ ենք անում բոլոր կազմակերպություններին՝ մամուլի ասուլիսներին, բրիֆինգներին եւ տարբեր կարգի այլ միջոցառումներին չհրավիրել այդ թերթի ներկայացուցիչներին՝ դրսեւորելով նույն արհամարհանքը:

Մենք պահանջում ենք իրավապահներից՝ ապահովել մարդկանց անձնական կյանքի անձեռնմխելիությունը, քանզի այս հրապարակումը փաստում է, որ հանրապետության որեւէ բնակիչ չի կարող վստահ լինել, թե ինչ-որ անձինք չեն գաղտնալսում իրեն կամ գաղտնի նկարահանում իր անձնական կյանքը, ինչը եւ սահմանադրության, եւ միջազգայնորեն ընդունված նորմերի կոպիտ խախտում է:

Աղետի գոտին արդեն պետք է դառնա զարգացման գոտի

Սկիզբը էջ 1

Նույն մարզի եզդիաբնակ Ռյա-Թազա գյուղում, որի 8-ամյա դպրոցի շինարարության աշխատանքներն արդեն մոտենում են ավարտին, ՀՀ Նախագահին դիմավորեցին ջերմորեն: Գյուղի համայնքապետը, շինարարները հավաստիացրին, որ կարճ ժամանակում կավարտվեն նաեւ ներքին հարդարումները եւ 192 տեղանոց դպրոցում բոլոր պայմանները կստեղծվեն ուսումնական գործընթացը լավագույնս անցկացնելու համար:

Հաջորդ Գեղարոտ գյուղում նույնպես դպրոցի շենքի նորամուտ էր կապիտալ վերանորոգումից հետո: 60 մլն դրամ արժողությամբ շինարարությունն իրականացվել է ՀՀ սոցհիմնադրամի միջոցներով: ՀՀ Նախագահը ողջունեց գյուղի ողջ հասարակությանը, հատկապես 12-ամյա Սյուզանին, որն իր բարակ մատներով միացրել է դպրոցի շինարարությունում օգտագործված ամրանները:

1988 թ. տարերային դաժան աղետի էպիկենտրոնը Սպիտակ քաղաքը զգալիորեն վերականգնվել է: Եվ պարզապես կույր պետք է լինել այստեղ կատարվող շինարարական հսկա աշխատանքները չնկատելու համար: Ինչպես նշեց Լոռու մարզպետ Հենրիկ Քոչինյանը, այսօր մարզում կառուցվում եւ վերականգնվում է 1100 բնակարան, որից 500-ը Սպիտակում: Երբեմնի ավերակների հետքերը վերանում են: Մեր աչքի առաջ են բարետես, գեղեցիկ շինություններով, ճարտարապետական եւ ինժեներական ուրույն լուծումներով բնակելի շենքեր, դպրոցներ, վարչական եւ մշակութային օջախներ: Հատկապես գեղեցկացել է քաղաքի կենտրոնը:

ՀՀ Նախագահին, որը ներկա եղավ նոր բնակարանների բացման շնորհանդեսներին, ժողովուրդը դիմավորում էր ցնծությամբ: Այս ամենը հասկանալու համար պետք է սպիտակցու 14-ամյա դժվար կյանքն ապրել (ոչ ոքի չենք ցանկանում, սպիտակցին էլ դա չի ցանկանում ոչ մեկին), որպեսզի աղետի գոտու հարցերով միշտ զբաղվող ՀՀ Նախագահին ասված շնորհակալական խոսքերը հասկանալ ի սրտե: Ավելորդ պաթետիկա չկար, գոռոզամիտ խոսքեր չէին հնչում: Մարդիկ ի սրտե շնորհակալ էին այն մարդուն, որի ամենօրյա ուշադրության կենտրոնում է 14 տարի առաջ հիմնովին ավերված եւ այսօր գեղեցիկ քաղաքի վերածնված Սպիտակը:

– Մենք խոստանում ենք, որ «աղետի գոտի» հասկացողությունը կարճ ժամանակ անց կփոխարինվի «զարգացման գոտիով»,– դիմելով սպիտակցիներին ասաց ՀՀ Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը,– այսօր գոհունակության զգացում ունեմ, որովհետեւ տեսնում եմ մեր բոլորի աշխատանքի արդյունքը:

ՀՀ Նախագահի այցն ավարտվեց Գյումրի քաղաքում, ուր Նախագահը ներկա եղավ «Լինսի» հիմնադրամի միջոցներով կառուցվող չորս շենքերի բնակարանամուտի տոնակատարություններին:

– Սիրելի բարեկամներ,– ասաց Ռոբերտ Քոչարյանը՝ դիմելով գյումրեցիներին,– այսօր մենք շատ ուրախ ենք, որ մեր մեծ հայրենակից Քըրք Քըրքորյանի միջոցներով վեր են հառնել այս հիանալի շենքերը, ուրախ ենք, որովհետեւ այս մեծ մարդը հայրենասիրական խոսքեր չի հնչեցնում, այլ գործ է կատարում:

2001 թ. սեպտեմբերից Գյումրիում «Լինսի» հիմնադրամն իրականացնում է առաջին ծրագիրը, ըստ որի 16 շենք ամրացվելու է ու վերակառուցվելու, իսկ 50 բնակելի կառուցվելու է՝ սկսած հիմնաքարից: Ընդհանուր թվով բնակիչներին է հանձնվելու 2744 բնակարան: 14 շենք էլ կառուցվելու է պետբյուջեի հաշվին: Դրանց բոլորի շինարարությունն ավարտվելու է 2004 թ.:

Այցի ավարտին հանրապետության զանգվածային լրատվության միջոցների ներկայացուցիչների համար կազմակերպվեց ՀՀ Նախագահի մամլո ասուլիսը, որի ժամանակ Ռոբերտ Քոչարյանն ամփոփեց Գյումրու քաղաքապետարանում ՀՀ կառավարության անդամների, մարզպետարանի աշխատակիցների մասնակցությամբ տեղի ունեցած խորհրդակցության արդյունքները:

– «Լինսի» հիմնադրամի հետ մենք համագործակցության նոր ուղիներ ենք փնտրում,– ասաց ՀՀ Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը:– Որոնում ենք նաեւ ներդրումների նոր ծրագրեր, որոնց շնորհիվ հնարավոր կլինի իրականացնել տնտեսական եւ սոցիալական բարեփոխումներ հատկապես այս տարածաշրջանում: Ծրագրեր են մշակվում նաեւ անշարժ գույքի սերտիֆիկատների ավելացման համար: Կարեւոր ուշադրություն է դարձվելու հողահատկացումներին: Եթե 1999 թ. Գյումրիում հող է հատկացվել մոտ 55 մարդու, ապա այս տարի այն աճել է գրեթե քառակի չափով:

Մանրամասն վերլուծելով հանրապետության սոցիալ-տնտեսական իրավիճակը, ՀՀ Նախագահը հույս հայտնեց, որ մոտակա ժամանակներում կրկին բարեփոխումներ են նկատվելու հատկապես «զարգացման գոտում»:

ՀՀ Նախագահի այցն ավարտվեց ուշ երեկոյան:

ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Կոռուպցիան չափազանց բացասական ազդեցություն ունի ներդնողների համար

Նշվեց հայ-ամերիկյան համաձայնագրի ստորագրման ժամանակ

«Ինչպես հայ, այնպես էլ արտասահմանյան ներդնողները պահանջում են արդար եւ կանխատեսելի միջավայր իրենց գործունեությունը ծավալելու համար: Կարեւոր է պարզել, թե ինչն է խոչընդոտում ներդրումների ծավալի եւ բիզնեսի աճին, որպեսզի Հայաստանի կառավարությունը կոնկրետ քայլեր ձեռնարկի այդ խոչընդոտները վերացնելու ուղղությամբ», մինչ հայ-ամերիկյան համագործակցության միջկառավարական հանձնաժողովի գործողությունների ծրագրի ստորագրումն իր ելույթում նշեց Հայաստանում ԱՄՆ դեսպան Ջոն Օրդուեյը: Նա ներկայացրեց այս տարվա սեպտեմբերի 26–27-ը Վաշինգտոնում տեղի ունեցած հանձնաժողովի նիստի ժամանակ քննարկված հարցերը՝ մակրոտնտեսական քաղաքականություն, գործարար մթնոլորտ, էներգետիկա, շրջակա միջավայր, պայքար մարդկանց առեւտրի ու ահաբեկչության դեմ եւ հայտնեց, որ յուրաքանչյուր կետի վերաբերյալ կոնկրետ գործողություններ են ամրագրվել:

Դեսպանն առանձնացրեց Հայաստանում աղքատության նվազեցման հարցը, ասելով, որ արդյունքները կարելի է ակնկալել միայն ներդրումների խթանման, փոքր ու միջին ձեռնարկությունների զարգացման միջոցով կայուն տնտեսական աճ ապահովելով: Ինչին հասնելու համար էլ անհրաժեշտ է անընդհատ բարելավել Հայաստանի գործարար միջավայրը:

Հաջորդ հարցը, որի վրա Հայաստանի կառավարության ուշադրությունը հրավիրեց Ջոն Օրդուեյը, կոռուպցիան է, որը «չափազանց բացասական ազդեցություն ունի հավանական ներդնողների վրա»: Դեսպանի բնորոշմամբ, Հայաստանը պետք է «ամենայն լրջությամբ եւ հետեւողականությամբ» մոտենա այս խնդրին: Նա հույս հայտնեց, որ մեր կառավարությունը կմշակի եւ կյանքի կկոչի կոռուպցիայի դեմ պայքարի ռազմավարություն, որին հնարավորինս կաջակցի ամերիկյան կողմը:

ՀՀ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարար Վարդան Խաչատրյանն ավանդական շնորհակալություններից հետո, ուղղված հանձնաժողովի ամերիկյան կողմի համանախագահ, դեսպան Ուիլյամ Թեյլորին եւ դեսպան Ջոն Օրդուեյին, նույնպես անդրադարձավ հակակոռուպցիոն ծրագրին: Նա տեղեկացրեց, որ այն գրեթե ավարտվել է, եւ կոռուպցիայի դեմ պայքարի հարցում «Հայաստանի կառավարությունը վճռականորեն է տրամադրված»: Նախարարն այդ «վճռականությունն» ապացուցելու համար վկայակոչեց նախկինում ձեռնարկված քայլերը (լիցենզիաների տրամադրման պարզեցում եւ այլն) եւ նախանշեց առաջիկա քայլերը: Դրանք են՝ օրենսդրական փոփոխություններ, օրենքների տարընթերցման վերացում, տնտեսական եւ հասարակական կյանքում փոփոխություններ, աշխատավարձերի բարձրացում եւ այլն: Նշենք, որ այդ քայլերից առայժմ առաջնահերթ կարգով կյանքի է կոչվում միայն պաշտոնյաների, դատական, հարկային եւ մաքսային համակարգերի աշխատակիցների աշխատավարձերի աննախադեպ բարձրացումը:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

«ԶԼՄ-ների օրենքի որեւէ նախագիծ անթույլատրելի է այս նախընտրական շրջանում»

Երեկ Մամուլի ազգային ակումբը «Զանգվածային լրատվության մասին» օրենքի վերաբերյալ քննարկում էր կազմակերպել: Բայց հանդիպման սկզբում նախ խոսվեց «Օր» թերթի հինգշաբթի օրվա համարի «Բացեք ձեր աչքերը» հրապարակման մասին: Մասնավորապես, ակումբի ներկայացուցիչները տեղեկացրին, թե քանի որ վերջինս դուրս է լրագրողական էթիկայի որեւէ սահմանից, իրենք իրենց կառույցի շարքերից հեռացրել են «Օրի» գլխավոր խմբագիր, այդ նյութի հեղինակ Գայանե Մուքոյանին: Շեշտվեց նաեւ, որ Գ. Մուքոյանը, որը փաստորեն ՄԱԱ անդամ է եղել, չի ներկայացել իր հարցը քննարկող վարչության նիստին՝ չնայած տեղեկացված լինելուն:

Գալով բուն նյութին՝ ՄԱԱ-ն հայտարարություն էր պատրաստել, համաձայն որի «Զանգվածային լրատվության մասին» օրենքի նախագծի քննարկումը ՀՀ Նախագահի եւ խորհրդարանական ընտրությունների նախաշեմին պետք է հետաձգվի»: ՄԱԱ-ն համոզված է, որ նախընտրական շրջանում գործող օրենքի ցանկացած փոփոխություն պարզապես չի կարող նպաստել ժողովրդավարական արժեքների հաստատմանը: Լրագրողական այս կազմակերպությունը կոչ արեց լրատվամիջոցներին միանալ այս հայտարարությանը, նաեւ ՄԱԱ կազմակերպելիք բողոքի ակցիաներին:

Ակումբի անդամ, լրագրող Վարդան Վարդանյանը մասնավորապես նշեց, որ եթե, այնուամենայնիվ, նախագիծը մտնի խորհրդարան, իրենք պատրաստվում են շրջափակել Ազգային ժողովի շենքը, մի խոսքով, պայքարել մինչեւ վերջ:

Այնպես որ, հերթը նախագծի դրույթներին չհասավ, միայն նշվեց, թե օրենքի ինչպիսի նախագիծ էլ դրվի ԱԺ քննարկմանը, անգամ լավագույնը, միեւնույն է, մինչեւ ընդունումը կվերածվի ոչ նպաստավոր օրենքի: «Իրավունքի», «Հայկական ժամանակի» ներկայացուցիչներն էլ հաստատեցին Վ. Վարդանյանի այն միտքը, թե իրենց ունեցած տեղեկատվության համաձայն «ցանկացած նախագծի դեպքում էլ խորհրդարանական քննարկումների ընթացքում մեր լրատվական դաշտին ուղղված օրենքին կհավելվեն նախորդ տխրահռչակ նախագծերի վատագույն դրույթները»:

Այնպես որ, կազմակերպիչների համոզմամբ, հիմա ամենանպատակահարմար քայլը սույն նախագծի բոյկոտումն է եւ ժամանակ շահելն ու այլ գործողություններ մշակելը: Իսկ այն փաստարկին, թե ԶԼՄ-ների օրենքի ընդունումը ԵԽ առջեւ մեր ստանձնած պարտավորություններից մեկն է, ու մենք վաղուց արդեն խախտել ենք ժամկետները, ՄԱԱ ներկայացուցիչները պատասխանեցին, թե քանի որ նախընտրական շրջանում նման օրենքի ընդունումն արդեն իսկ ազատ խոսքի ոտնահարում է նշանակում, իսկ դա էլ Եվրախորհրդի պահանջած ժողովրդավարական արժեքներին անհարիր է, այդ կառույցն էլ պիտի դեմ չլինի նախագիծը շրջանառությունից առժամանակ դուրս բերելուն:

ԱՆԻԹ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության ԺԱ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխավոր խմբագիր
ՀԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՀԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ. 529221
Տնօրէն
ՀԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ /հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայություն /հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն /հեռ. 529353
Apple Macintosh համակարգչային շարվածքը «Ազգ» թերթի
Թերթի նյութերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսությամբ, առանց խմբագրության գրավոր համաձայնության, խստիվ արգելվում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրավունքի մասին օրենքի:
Նյութերը չեն գրախոսվում ու չեն վերադարձվում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN /phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ

Գիտական ներուժն իբրեւ մեծագույն հարստություն

ԳԱ ակադեմիան ու Ռազմավարական եւ ազգային հետազոտությունների կենտրոնը երեկ անցկացրին «Մտավոր սեփականության կառավարման հիմնախնդիրները Հայաստանում» քննարկումը: Հրավիրված էին գիտության եւ հասարակության տարբեր բնագավառների ղեկավարներ ու ներկայացուցիչներ: Ակադեմիայի նախագահի Ֆադեյ Սարգսյանի ողջույնի խոսքից հետո ելույթ ունեցավ նախագահության ակադեմիկոս-քարտուղար Վլադիմիր Բարխուդարյանը: Նա շեշտեց, որ ակադեմիան մշտապես ձգտել է պահպանել մտավոր ներուժը, եւ վերջին տարիներին գիտաշխատողների հոսք գրեթե չի եղել: Ռազմավարական կենտրոնի գիտական աշխատանքների ղեկավար Թաթուլ Մանասերյանը ներկայացրեց քննարկման հիմնական նպատակը՝ պարզել, թե ինչպե՞ս է մտավոր սեփականությունն օգտագործվում մեզանում, ի՞նչ քաղաքականություն է տարվում այն պահպանելու եւ կատարելագործելու ուղղությամբ:

Քննարկման առաջին մասում լսվեց «Մտավոր կարողության բաղադրիչները» ելույթը (զեկուցող՝ ՀՀ առեւտրի եւ տնտեսական զարգացման նախարարության մտավոր սեփականության գործակալության պետի տեղակալ Անդրանիկ Խաչիկյան), որում մասնավորապես նշվեցին մտավոր սեփականության ձեւերը՝ արդյունաբերական սեփականությունն ու հեղինակային իրավունքը, դրանք ամրագրող արտոնագրային օրենքները եւ այլն: Զեկուցողը փաստեց, որ ներկայումս գյուտերի հայտերի ներկայացման աճ է նկատվում ինչպես արդեն ավանդական դարձած ֆիզիայի եւ առողջապահության, այնպես էլ բարձր տեխնոլոգիաների բնագավառներում: Գյուտերի գնահատման, լիցենզավորման եւ գրանցման հարցերը բուռն բանավեճի նյութ դարձան: Բանն այն է, որ 1800 գյուտերից միայն 3-ն են լիցենզիա ստացել: Մտավոր սեփականության գործակալությունն արտոնագիր շնորհելիս չի գնահատում գյուտի արդյունավետությունը եւ լիցենզավորում է միայն գրանցված գյուտերը:

Թեպետ 10 տարի առաջ ստեղծվել է գյուտերի հարցերով զբաղվող կառավարական հանձնաժողով, սակայն խնդիրը մինչ օրս կարգավորված չէ: Միջազգային որոշ կազմակերպություններ էլ Հայաստանում զբաղվում են մտավոր կարողությունների արտահոսք կազմակերպելով:

Իսկ ի՞նչ քաղաքականություն է մշակվում նման երեւույթները բացառելու ուղղությամբ: Դիպուկ էր ԱԺ պատգամավոր Շավարշ Քոչարյանի հարցադրումը՝ եթե մեր կառավարությունը գիտության զարգացմանը պետբյուջեից հատկացնում է գրեթե նույնքան գումար, ինչքան հեռուստահաղորդումներին, ապա մտավոր կարողությունների պահպանում եւ զարգացում հնարավո՞ր է իրականացնել: Հնչեցին տարբեր կարծիքներ ու առաջարկություններ. ստեղծել մտավոր սեփականության մարկետինգի կենտրոն, հաշվի առնելով այլ երկրների փորձը հաշվառել եւ համակարգել գյուտերը, մշակել ռազմավարական քաղաքականություն:

Քննարկման երկրորդ մասն անցավ ավելի մեղմ մթնոլորտում, քանի որ մասնակիցներից շատերը լքեցին դահլիճը: Իրոք դժվար է այդքան երկարատեւ քննարկումների մասնակցել

Լսվեց «Ուղեղների արտահոսքի» սոցիալական, տնտեսական եւ քաղաքական նախադրյալները ելույթը (զեկուցող՝ Մանուկ Հարությունյան, փիլիսոփայության եւ իրավունքի ինստիտուտ), որում մասնավորապես խոսվեց «ուղեղների արտահոսքը» մանրազնին հետազոտելու եւ պետական ծրագիր մշակելու անհրաժեշտության մասին: Ազգի մտավոր ներուժն այն հարցը չէ, որը կարելի է անտարբերության մատնել եւ չմշակել համապատասխան միջոցառումներ եւ օրենքներ: Այսօր չունենք միջազգային շուկա թափանցելու ծրագիր, գիտատեխնիկական համագործակցության չենք ձգտում Մերձավոր եւ Միջին Արեւելքի երկրների հետ: Պետության ու կառավարության դերն ազգայնական հարցերում չի երեւում: Ընդունվում են առաջնահերթություններ, սակայն դրանք չեն արտահայտվում քաղաքականության մեջ, հարկային մեխանիզմներ չեն կիրառվել:

Քննարկման վերջում ծավալվեց կարծիքների փոխանակում, որի ժամանակ ելույթ ունեցավ նաեւ Հայաստանում Հնդկաստանի դեսպան Դիպակ Վոհրան: Նա փորձեց հանգստացնել մտավոր ներուժի արտահոսքից տագնապած ներկաներին, բերելով Հնդկաստանի օրինակը, որն անկախություն ձեռք բերելուց մոտ 50 տարի հետո վերջերս ապահովել է ներհոսք: Սակայն հնչեցին ընդդիմադիր կարծիքներ, եւ Հայաստանի բնակչության թիվն ու առանձնահատկությունները հաշվի առնելով՝ առաջարկեցին սփյուռքի օգնությամբ արտահոսքի միտումը կանխելու ճիգեր գործադրել:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Մեկօրյա ուղեւորության տպավորությամբ

Երեւանից Մոսկվա ժամանած «Արմավիա» ավիաընկերության «A 320» օդանավը վայրէջք կատարեց «Դոմոդեդովո» միջազգային օդանավակայանում: Ավիաընկերության ամենօրյա Երեւան-Մոսկվա-Երեւան չվերթի ուղեւորներն էին նաեւ հայ եւ ռուս լրագրողների մի խումբ, որոնք «Արմավիա» եւ «Սիբիր» ավիաընկերությունների նախաձեռնությամբ ականատես եղան երկու ընկերությունների համագործակցության առաջին քայլերին:

Ղարաբաղյան հակամարտության տարիներին «Դոմոդեդովոյի» բոլոր հայկական չվերթները տեղափոխվեցին այլ օդանավակայաններ՝ ադրբեջանական «հարեւանությունից» խուսափելու համար: «Արմավիան», փաստորեն, վերսկսեց ուղեւորափոխադրումներն այս օդանավակայանի միջոցով:

«Դոմոդեդովոն» վերջին տարիներին այնտեղ չեղած ուղեւորների հիշողության մեջ նախկին «Վնուկովոյին» եւ «Շերեմետեւոյին» զիջող օդանավակայան է: Նոր վերանորոգումից հետո, սակայն, տպավորությունն ակնկալածից ավելին էր. «Դոմոդեդովոն» այժմ ժամանակակից եվրոպական օդանավակայան է: 1997 թ.-ից շուրջ 300 մլն դոլար է ծախսվել «Դոմոդեդովոն» վերակառուցելու համար: Խոշորագույն բաժնետեր «East line» ընկերության ներդրման արդյունքները երկար սպասել չեն տվել. ուղեւորահոսքի աճն 80 տոկոս է կազմել: Այս տարի «Դոմոդեդովոն» շուրջ 7 մլն մարդու է ընդունել եւ ճանապարհել: Օդանավակայանի գլխավոր տնօրեն Սերգեյ Ռուդակովի խոսքով է նախատեսվում ամեն տարի ուղեւորահոսքն ավելացնել 30 տոկոսով:

Մոսկվայի նման խոշոր քաղաք ժամանողների համար դժվար է քաղաքի ծայրամասից կենտրոն հասնելը: Այս խնդիրը եւս «Դոմոդեդովո» ժամանողների համար լուծվում է: «Արմավիայի» պարագայում, օրինակ, Հայաստանում ուղեւորներն արդեն «գնել» էին նաեւ մինչեւ Պավելեցկի կայարան տանող ճեպընթացի տոմսը. դրա արժեքը (50 ռուբլի) ներառված էր ավիատոմսի մեջ: Ի դեպ, Պավելեցկի կայարանը փոքր օդանավակայան է հիշեցնում. այստեղ ուղեւորները հնարավորություն ունեն առանց «Դոմոդեդովո» հասնելու գրանցվել եւ հանձնել ուղեբեռը:

Ինչպես տեղեկացրեց «Դոմոդեդովոյի» գլխավոր տնօրենը, հարմարավետ ճեպընթացն ընտրել է ուղեւորների շուրջ 20 տոկոսը: Երկաթգծից օգտվելու հնարավորությունը նրան է բերել, որ քչացել են չվերթների ուշացումները:

Երեւան վերադարձը Մոսկվայի ժամանակով 17:30-ին էր: «Արմավիայի» «Էյրբասը», փորձառու օդաչուների շնորհիվ, փափուկ վայրէջք կատարեց «Զվարթնոց» օդանավակայանում: «Դոմոդեդովոյից» հետո «Զվարթնոցը», մեղմ ասած, հիասթափեցնող էր, համենայն դեպս, առայժմ այդպես է: Մի տհաճությունից, սակայն, լրագրողները, ի տարբերություն մյուս ուղեւորների, այնուամենայնիվ, խուսափեցին: Բարձրակարգ (VIP) սպասարկման ուղեւորներս զերծ մնացինք մաքսավորների «ուշադրությունից»:

ՄԱՌԼԵՆԱ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

Հ. Գ. *«Արմավիայի» կազմակերպած ուղեւորությունը Մոսկվայում զբոսնելու երկժամյա հնարավորություն ընձեռեց: Լրագրողներիս խնդրանքով խմբին ուղեկցեցին Դուբրովկա: Մշակույթի պալատն արագորեն մաքրվում եւ վերանորոգվում է: Երիտասարդ մի զույգ ծաղիկներով էր եկել. ահաբեկչությունից երեք շաբաթ անց մարդիկ դեռեւս շարունակում են այստեղ ծաղիկներ բերել ու մոմեր վառել:*

«ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 27»

Առաջին վկան...

«Հոկտեմբերի 27»-ի գործով դատավարության ընթացքում մինչեւ երեկվա դատական նիստը երեւի թե այնպիսի խառնաշփոթ ցուցմունք չէր լսվել, ինչպիսին առաջին վկայի՝ Արմեն Գասպարյանինն էր: Նա սկսեց նրանից, որ ԱԺ-ի թիվ 2 պահակակետում (Բաղրամյան պողոտայի կողմից) ծառայության է անցել 1999 թ. մարտ ամսից:

1999 թ. հոկտեմբերի 27-ին Արմեն Գասպարյանը եղել է միայնակ, առանց զենքի:

Վկայի ցուցմունքից կարելի է (ոչ վստահաբար) եզրակացնել հետեւյալը: Ահաբեկչության օրը երեկոյան ժամը մոտ 5:10-ին 3 հոգի մոտեցել են ԱԺ դարպասներին Բաղրամյան պողոտայի կողմից: Հետո պարզվել է, որ այդ 3-ը Հունանյան եղբայրներն են եղել եւ նրանց քեռին: Հունանյաններն ազգային հեռուստատեսության աշխատակիցների վկայականներ են ցույց տվել, իսկ քեռին՝ անձնագիր: Այս 3-ն ունեցել են անցաթուղթ:

Այս դրվագի կապակցությամբ վկա Արմեն Գասպարյանը նախաքննական ցուցմունքում նշել է, թե իր պահակակետով նշված 3-ը չեն անցել, այլ Դեմիրճյան փողոցի մուտքով: Ոչ ճիշտ ցուցմունք տալու պատճառը եղել է վախը, երբ հոկտեմբերի 28-ի առավոտյան Արմեն Գասպարյանը տեղեկացել է ԱԺ-ում կատարված սպանությունների մասին: Նա վախեցել է ասել ճշմարտությունը:

Ինչ վերաբերում է Էդիկ Գրիգորյանի եւ Դերենիկ Բեջանյանի թիվ 2 պահակակետից ԱԺ տարածք մտնելու հանգամանքին, ապա այս առումով վկան, էլ ավելի շփոթված, խառնեց ցուցմունքները: Ընդհանուրը ցուցմունքում թերեւս այն էր, որ նախ մոտեցել է Էդիկ Գրիգորյանը եւ հարցրել, թե արդյոք վերեւից կրակոցներ լսե՞լ է Արմեն Գասպարյանը եւ ռադիոընդունիչ ունի՞: Ըստ վկայի, ինքը սկզբում թույլ չի տվել Էդիկ Գրիգորյանին մտնել ԱԺ տարածք: Այնուհետեւ տեսել է դարպասները փակելու հրամանատարի ձեռքի նշանը ԱԺ շենքից: Այդ պահին էլ վկան տեսել է զինված Դերենիկ Բեջանյանին եւ անուշադրության մատնել Էդիկ Գրիգորյանին:

Ըստ Արմեն Գասպարյանի, դարպասներից մտնել փորձող Դերենիկ Բեջանյանի զենքը հավանաբար դիպել է ճաղավանդակին եւ ինչ-որ ձայն հանել, որն էլ վկան ընկալել է որպես կրակոց ու վախից քարացել: Ուշքի գալուց հետո Արմեն Գասպարյանը փորձել է ներքին հեռախոսով կապվել ԱԺ շենքի հերթապահ մասի հետ, բայց պատասխան չի եղել:

Այդպես մինչեւ ժամը 7-ը կամ 8-ը Արմեն Գասպարյանը մնացել է պահակակետում, այնուհետեւ նրան տարել են համապատասխան վարչություն:

Մինչեւ 1999 թ. դեկտեմբերի 6-ը վկան շարունակել է աշխատել ԱԺ պարեկային ծառայությունում, եւ միայն դեկտեմբերի 6-ին նրան ձերբակալել են ծառայողական անփութության մեղադրանքով: 2001 թ. հուլիսին Արմեն Գասպարյանը համաներմամբ ազատ է արձակվել:

Ցուցմունքից հետո վկան պատասխանեց մեղադրող Հակոբ Մարտիրոսյանի հարցերին ու խառնեց մինչ այդ տված ցուցմունքները: Որքանով որ ակնհայտ կարելի էր համարել վկայի շփոթությունը, նույն չափով էլ պիտի որակել այն բարձրաձայն ու անբարյացակամ տոնը, որով տրվում էին հարցերը:

Առաջին վկայի հարցաքննությունը կշարունակվի երկուշաբթի:

ԱՂԱՒՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

ՔՐԵԱԿԱՏԱՐՈՂԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳ

«Դրսից ավելի վատ է երեւում, քան իրականում կա»

Մի՞թե...

«Մամուլն ընդդեմ կոռուպցիայի» ծրագրի շրջանակներում «Հակաստվեր» կազմակերպության երեկվա հյուրերն էին արդարադատության նախարարության կառուցվածքային բարեփոխումների վարչության պետ Նիկոլայ Առուստամյանը եւ նախարարության մամլո քարտուղար Արա Սաղաթելյանը:

Թեման վերաբերում էր արդարադատության նախարարության համակարգում քրեակատարողական հիմնարկները ներառելու մեկ տարվա ընթացքում կատարված փոփոխություններին:

Նիկոլայ Առուստամյանը նշեց, որ անելիքների ծավալը շատ մեծ էր եւ է, բայց որոշ բաներ արդեն արվել են: Քրեակատարողական համակարգում փոփոխություններ կատարվել են ոչ թե ապօրինի, այլ ՆԳՆ-ի հետ համատեղ, մշակված բարեփոխումների ծրագրին համապատասխան: Նշված եռամյա երկփուլ ծրագրի I փուլը, որը վերաբերում է քրեակատարողական հիմնարկների՝ ՆԳՆ-ից արդարադատության նախարարության համակարգ տեղափոխելու աշխատանքների կազմակերպմանը, արդեն իրագործվել է:

II փուլով նախատեսված է բարեփոխել քրեակատարողական բուն համակարգը: Այդ առումով բարեփոխումները մի շարք ուղղվածություններ ունեն. իրավական, ենթակառուցվածքային, բուժսպասարկման, քրեակատարողական հիմնարկներում գտնվողների զբաղվածության եւ այլն:

Ինչպես հայտնեց պրն Առուստամյանը, արդեն ծրագրված է 1,7 մլրդ դրամ հատկացնել նշված հիմնարկներին: Սա անհրաժեշտ ծախսերի միայն մի մասը կարող է ծածկել:

Նիկոլայ Առուստամյանը հավելեց նաեւ, որ Հայաստանի նման փոքր երկրում արդյունավետ է ունենալ ունիվերսալ հիմնարկներ, որոնք կիրականացնեն մի քանի գործառույթներ՝ պահպանելով հիմնարկներում գտնվողներին անջատ պահելու սկզբունքը:

«Ազգի» հարցին, թե կառուցվածքային բարեփոխումների վարչության պետն ինչ կասի քրեակատարողական համակարգում կոռուպցիոն դրսեւորումների եւ դրանց հսկողության մասին, Նիկոլայ Առուստամյանը պատասխանեց, որ այդպիսի երեւույթները գալիս են չկանոնակարգված հարաբերություններից: Դրա համար նախարարությունը կարեւորում է իրավական բարեփոխումներ՝ փորձելով հնարավորինս կանոնակարգել քրեակատարողական հիմնարկում առկա հարաբերությունները:

Ավարտելով պատասխանը՝ պրն Առուստամյանը հատկապես ավելացրեց. «Դրսից ավելի վատ է երեւում, քան իրականում կա»:

Նայած, թե խոսքն ինչի մասին է: Ամեն դեպքում ասվածը չի վերաբերում քրեակատարողական հիմնարկների կոռուպցիոն երեւույթներին:

Ա. Հ.

Ընտրությունների ամերիկյան տարբերակը

Հոկտեմբերի 25-ից մինչեւ նոյեմբերի 9-ը հայաստանցի լրագրողների հերթական խումբն այցելեց ԱՄՆ։ «Մերիդիան» միջազգային կենտրոնի եւ Մ. Նահանգների արտաքին գործերի նախարարության կրթական եւ մշակութային գործերի բյուրոյի միջազգային այցելուների այս անգամվա ծրագիրը նվիրված էր ընտրություններում լրատվամիջոցների դերին Հայաստանի համար անկախության օժանդակության ծրագրի շրջանակներում։

Քանի որ այցելության հիմնական թեման ընտրություններն էին, հանդիպումների զգալի մասը վերաբերում էր այդ գործընթացին մասնակից կազմակերպություններին եւ ընտրությունների, այսպես կոչված ամերիկյան վարիացիաներին։

Լինելով դաշնային պետություն ԱՄՆ-ը բազմամակարդակ ընտրություններ է անցկացնում։ Այդ ընտրություններում ընտրական գործընթացում պատասխանատվություն են կրում ընտրական հանձնաժողովները, արդարադատության եւ պետության նախարարությունները։

Հետաքրքրական էր այն հանգամանքը, որ Մ. Նահանգներում հսկողության եւ ուշադրության կենտրոնում են ընտրությունների ժամանակ ծախսվող ֆինանսները։ Այդ գումարների ծեռքբերման ու ծախսման թափանցիկության ապահովումն ամենակարեւոր գործառույթն է ԱՄՆ դաշնային ընտրական հանձնաժողովի համար։

Ինչ վերաբերում է մեզանում ընտրությունների հետ անխզելիորեն կապված ընտրակեղծիքներին, ապա դրանք ԱՄՆ-ում էլ գոյություն ունեն, պարզապես դրանց հիմնական մասը վերաբերում է տեղական ընտրություններին եւ այնքան էլ մեծ տարածում չունի։

Հայ լրագրողների ԱՄՆ այցելելու հիմնական նպատակն ընտրություններին ու ընտրական գործընթացներին եւ դրանց լուսաբանման հարցերին ծանոթանալն էր։ Ու թեեւ ընտրությունների օրը նոյեմբերի 5-ն էր, բայց ընտրողները կարող էին քվեարկել նաեւ նոյեմբերի 5-ին նախորդած 2 շաբաթվա ընթացքում։

Այս կարգով քվեարկեցին Ֆլորիդայի նահանգում, որին եւ բեւեռված էր բոլորի ուշադրությունը։ Վերջինս մեզ հետ հանդիպած ամերիկացի լրագրողները բացատրեցին 2000 թ. Ֆլորիդայում նախագահական ընտրությունների արդյունքների ամփոփման ժամանակ առաջացած խնդիրներով։

Ամերիկյան «Մայամի հերալդ» թերթի լրագրողների պարզաբանումը 2000 թ. ընտրությունների քվեների հաշվարկի առումով շատ հետաքրքրական էր։ Ըստ լրագրողների, Ֆլորիդայում քվեարկության արդյունքների վերահաշվարկը ուներ զուտ տեխնիկական պատճառ եւ բնավ էլ պայմանավորված չէր քաղաքական կամ տնտեսական որեւէ հանգամանքով։

2002 թ. նոյեմբերի 5-ին տարբեր մակարդակի ընտրություններն էլ հատուկ ուշադրության էին արժանացել նաեւ նրա համար, որ քվեարկության ժամանակ օգտագործվեցին ընտրական նոր մեքենաներ։ Վերջիններս կիրառելու շատ պարզեցված մեխանիզմ ունեն, սակայն ունեն նաեւ մեկ կարեւոր նախապայման։ Հսկայածավալ քվեաթերթիկը լրացնելու համար պետք է միայն ծեռքով հպվել, բայց մինչ այդ պետք է կարդալ քվեաթերթիկը։ Իսկ այդ առումով գոնե աֆրոամերիկացիների զգալի մասը խնդիրներ ունի։

Ընտրություններին մասնակցության հավասար իրավունքի հարցերով Մ. Նահանգներում զբաղվում է արդարադատության նախարարության քաղաքացիական իրավունքների բաժինը։ Եվ չնայած ընտրություններին հավասար մասնակցության մասին ակտն ընդունվել է դեռեւս 1965-ին, միեւնույն է, այդ խնդիրն արդիական է եւ մեծ տարածում ունի։

Արդարադատության նախարարության եւս մեկ բաժին զբաղվում է ընտրությունների ժամանակ թույլ տրված խախտումների քրեական պատասխանատվության հարցերով։ Եթե կա նման բաժին, ենթադրվում է, որ կան նաեւ ընտրախախտումներ։ Եվ հետաքրքրական է, որ, օրինակ, քվեարկողին 6 շիշ գարեջուր տալու համար որպես պատիժ Վիրջինիայի նահանգում սահմանվել է 12 տարվա բանտարկություն տեղի ունեցածը որակելով որպես թեկնածուի կողմից ընտրողներին կաշառելու փորձ։

Իհարկե, նման փաստը դեռ չի վկայում, որ ընտրություններն արդար ու թափանցիկ չեն։

Ամերիկացիները հավատում են ընտրություններին, բայց մասնակցությունը ցածր է, ինչի համար էլ Մ. Նահանգներում շատ կազմակերպությունների ջանքերն ուղղված են հասարակության մեջ ընտրությունների դերի կարեւորմանը։

Ընտրություններին մասնակցելուն եւ ընտրական իրավունքին մեծ նշանակություն տալու մասին են վկայում ոչ միայն ՀԿ-ների հսկայական ջանքերը, այլեւ, օրինակ, Ֆլորիդայում (եւ ԱՄՆ մի շարք այլ նահանգներում) օրենսդրական այն պահանջի գոյությունը, համաձայն որի հանցագործություն կատարած եւ պատիժը կրած անձը զրկվում է ընտրական իրավունքից։

Ընտրական իրավունքից զրկելու նման մեխանիզմն ունի նաեւ ինչ-որ առումով ծայրահեղ դրսեւորում։ Այդ իրավունքից զրկվում է նաեւ դատապարտված անչափահասը՝ դեռ չստացած ընտրական իրավունք։

Ընդհանուր առմամբ, տպավորությունն այնպիսին էր, որ ընտրությունները, ինչպես եւ ԱՄՆ-ում կատարվող ամեն ինչ, նախ եւ առաջ շոու են, որը հետաքրքրական դարձնելու համար թեկնածուները դիմում են տարօրինակ մեթոդների։ Ասենք, քաղաքական գովազդ ներկայացնող հոլովակում թեկնածուն նկարահանվում է Օգյուստ Ռոդենի «Մտածողը» քանդակի կերպով՝ բոլորովին մերկ։

Դա Ամերիկան է, Մ. Նահանգները, որտեղ նման պահվածքը երբեք անընդունելի չի լինի։ Իսկ թե մեզանում ինչպիսին կլինեն քաղաքական գովազդները, կտեսնենք եւ կլսենք մոտակա մի քանի ամիսներին։

Ավարտին էլ՝ շնորհակալություն Մ. Նահանգների կառավարությանն ու «Մերիդիան» միջազգային կազմակերպությանը՝ ԱՄՆ այցելելու եւ տեղում երեւույթներին ծանոթանալու հնարավորություն տալու համար։

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ,
ԱՄՆ-Հայաստան

Փարիզյան տպավորությունների երեւանյան արձագանքներ

Այս անգամ Փարիզն այնքան էլ բարեկամաբար չընդունեց մեզ։ Անպամածություն, տհաճ անձրեւներ… տհաճ խոնավություն… Այն էլ ասենք, որ խոնավությունն այստեղ եղանակ է ստեղծում բոլոր իմաստներով։ Փարիզամերձ փոքրիկ քաղաքներն ու շրջակա ողջ տարածքը կորած են փարթամ կանաչի մեջ, բայց ոչ անխնամ, այլ ծեւավորված։ Փարթամ կանաչի հենքի վրա ներդաշնակ ու գեղեցիկ են ուղիղ եւ ոլորապտույտ ճանապարհները, որ պղինձից շողում եւ տրամադրում, հարգանք ներշնչում իրենց մաքրությամբ ու կոկիկությամբ։ Նման դեպքերում մեր պապերն ասում էին. «Յուղ թափես կհավաքվի»։ Ոչ մի փոս, ոչ մի ճեղքված ասֆալտի վրա։ Հետաքրքրվեցի, թե որքան է դիմանում ասֆալտը։ Դժվարացան պատասխանել, սակայն հաստատեցին, որ փոքրիկ վնասվածքներն իսկույն նորոգվում են խնամքով՝ թույլ չտալով ընդարձակվել։ Մարդիկ հարգում են իրենց աշխատանքը։ Անմիջապես հիշեցի մեր անխնամ ու անտեր ճանապարհները (այսպես ասած ասֆալտապատ), որ տարիներով բարձիթողի են մնում, իսկ եթե նորոգվում են, ապա նման նորոգումը կարելի է որակել որպես վնասարարություն։ Սակայն դառնանք Փարիզին։ Ալբեր Քամյուն ասում է. «Փարիզը մի իսկական աչք խաբող նկար է, մի հրաշալի զարդանկար»։ Չգիտեմ ինչն է խաբող, սակայն միշտ հիասքանչ է բացականչելու աստիճան։ Ֆրանսիացիները նախանձելի բարձրաճաշակ են սկսած շքեղ ծաղկաթմբեր ծեւավորելուց մինչեւ ազգային արժեքները բարձր մակարդակով ներկայացնելը։ Ազգային օպերայի վերանորոգված շենքի ու կերպաս ճակատն ու արձանախմբերը հուրհրում են արեւի տակ, միայն թե ներս մտնել եւ միայն ծանոթանալն արժե 10 դոլար։

Մտածում եմ. տեսնես մեր օպերայի ճակատամասի սյունաշարն ու արձանախումբը, որ նախատեսել էր Թամանյանը, կիրականացվե՞ն։ Հաճախակի երթեւեկելով մետրոյով, այնպիսի տպավորություն էր, թե հայտնվել եմ աֆրիկյան մի քաղաքում, ուր պտրում են նաեւ… սպիտակամորթներ։ Ասում էին, թե նման պատկեր ավելի դիտելի է Մարսելում։ Արվարձաններում բնակարանային շինարարություն էր։ Պետք էր տեսնել շինարարության գերբարձր կուլտուրան։ Պարսպված շինօբյեկտից դուրս բառացիորեն շինաղբի ոչ մի կտոր, փոշու ոչ մի հատիկ անգամ չկար։ Նույնիսկ շինհրապարակում՝ ոչ մի թափթփվածություն։ Շինանյութը պարկերի մեջ, հարթակների վրա, շաղախող մեքենաները՝ պատրաստ կանգնած։ Նախանձելի էր։ Այս առումով, իրոք, սովորելու շատ բան կա։ Դեռեւս 60-ականներից եկող կարգախոսը՝ «Երեւանը մի մեծ շինհրապարակ է», Ֆրանսիայում ծիծաղ կառաջացներ։ Իրոք, ինչպե՞ս կարելի է քաղաքի ամբողջ կենտրոնը կորցնել շինաղբի մեջ, ինչին այսօր ականատես ենք։ Բոլորս ուրախ ենք վերականգնման համար, բայց տեսեք. հուլիս ամսից բոլոր կենտրոնական փողոցները (Խանջյան փողոցն ավելի վաղ) քանդված են, եւ այսօր դրանցից ոչ մեկը լիարժեք պատրաստ չէ։ Արդեն նոյեմբերն է, կսկսվեն անձրեւները, մոտենում է ձմեռվա ավարտը։ Սա անտարակույս անդրադառնալու է շինարարության որակի վրա։ (Այսօր արդեն զգացվում է արագացումը)։ Համոզված ենք, որ մեղավորը մեր անկազմակերպվածությունն ու ոչ օպերատիվությունն է։ Շահագրգիռ կազմակերպության հետ համաձայնեցված հսկակ, կոշտ ու խիստ պլան ունենալու պարագայում գործն ավելի արդյունավետ կլիներ։ Այնինչ հինգերորդ ամիսն է, Աբովյան պուրակից մինչեւ Շրջանային հասվածը դոփում է տեղում։ Դեռ փորում են։ Տրանսպորտ, հետիոտն, շինաղբ խառնվել են իրար։ Ինչ խոսք, արդարանալու ծեւեր կգտնվեն։ Միեւնույն է, հիմքում առկա է անկազմակերպվածությունը։

Փարիզում անհնար է մեկ անգամ եւս չայցելել Լուվր, Օրսեյ (իմպրեսիոնիստների թանգարան-ցուցահանդես)։ Դրանց մասին պատմելն իմաստ չունի։ Տեսնել է պետք։ Այնուհանդերձ, գոնե երկու խոսք մեծն Օգյուստ Ռոդենի մասին։ Նրա գործերը հիմնականում Օրսեյում եւ իր տունթանգարանում են, որ միշտ լեցուն են այցելուներով։ Նրա քանդակներում առկա է հոգեբանական վերլուծությունը։ Հիացնում է կերպարների դինամիկան, շարժումը («Բալզակ», «Մտածողը», «Կալեի քաղաքացիները»)։ Այս տեսանկյունից տխուր տպավորություն են թողնում վերջին տասնամյակում Երեւանում կանգնեցված բոլոր արձանները։ Դրանք ստատիկ մանեկենի տպավորություն են թողնում։ Սկսած վիզը ծուռ Տերյանից (թող ների նա ինձ) մինչեւ պետհամալսարանի կենտրոնական մուտքի բակի աջ կողմում նստած զորշ ու խեղճ «արձանը»։ Այսպիսի հարցերում գեղարվեստական խորհուրդ ունենալը պարտադիր է։ Մտա տեսեք նույն ժամանակներում Մոսկվայում կանգնեցված արձանները, դինամիկ, լայն ժեստով, ներքին մաքսաբայնությամբ։ Նախանձելի է։ Մի քանի տարի առաջ, Փարիզ այցելության օրերին տարակուսանքի ու զարմանքի խառը զգացողություն առաջացրին շրջակա փոքրիկ քաղաքների կայարանամերձ կառույցների, կամուրջների, բետոնե զանազան հենապատերի, նույնիսկ աղբարկղերի վրա ինչ-որ գունավոր խզբզանքները։ Ասացին, որ սեւամորթներն իրենց բողոքի թե պատկերացումների այս ծեւն են ընտրել։ Այս անգամ նկատվեց, որ այս «նկարչությունը» ծգտում է դեպի բուն Փարիզ։

Գառնանը հանրային ռադիոն ընչապատ հիացմունքով տեղեկացնում էր, որ մի խումբ երիտասարդներ, հանրային ռադիոյի հովանավորությամբ, սկսել են զբաղվել խզբզանքներով։ Տեղ էր ընտրվել Տերյան եւ Կորյունի փողոցների խաչմերուկի ծախ կողմի բետոնե ցանկապատը։ Անցորդներին թվում էր, թե շինարարներն իրենց ներկերն են փորձել։ Այս օրերին այդպիսի խզբզանք է հայտնվել Նորքի զանգվածներ տանող կամրջի բազալտե պատին։ Հարց՝ ո՞ւր են նայում քաղաքապետարանն ու ոստիկանությունը։ Բացի պատերն աղտոտելուց, կա նաեւ այլ անհանգստացնող գործոն։ Արեւմուտքի «գեղարվեստական պատկերացումների» թափոնները վերցնելու մեր երիտասարդների տգեղ սովորույթը։ Հանրային ռադիոն շատ ավելի կարեւոր առաքելություն ունի երիտասարդներին ազգային գաղափարախոսությամբ դաստիարակելու գործում։

Թեեւ ֆրանսիացիք առերեւույթ հարգալից են բժիշկների խորհուրդների նկատմամբ, սակայն, ի զարմանս, ռեստորաններում, սրճարաններում ականատես եղանք ծխախոտի զանգվածային տեսարանների։ Տպակած կարտոֆիլի մի ամբողջ դեզ լայն ափսեի մեջ՝ արյունոտ խոշոր մսակտորներով լի։ Զավեշտական եւ էկզոտիկ հնչեց այն տեղեկությունը, որ Ֆրանսիայում փիրահատում են ոչ թե ֆիթը, ինչպես մեզ մոտ, այլ… ականջները։ Վճարում է կառավարությունը։ Ինչ խոսք, կարելի է հասկանալ ֆրանսիական կառավարության մտահոգությունը լոտո քաղաքացիներին բարեսեր դարձնելու հարցում։ Հատուկ ուշադրություն դարձրինք երիտասարդների հագուստկապուստին։ Պետք է խոստովանել, որ ոչ մի շեշտադրում նրանց պահվածքի, հագուստի, սանրվածքի, քայլվածքի մեջ չկար։ Ոչ մի բարդույթ։ Պարզ հագուստ, պարզ սանրվածք (բացառությամբ սեւամորթների)։ Այս առումով մեր երիտասարդ աղջիկները կարող են ռեկորդ սահմանել իրենց աներեւակայելի բարդույթներով։ Սա ուղղակի տառապանքի նման մի ցավալի հասկանիշ է հայ աղջիկների մեջ՝ սկսած դեռեւս սովետական ժամանակներից։ Ենթադրում մեծամասնությունը կաշվից դուրս է գալիս ինչ-որ բանով, թեկուզ աննշան առանձնանալու մյուսներից։ Փորձեք կանգնել ցանկացած բուհի մուտքի մոտ։ Իսկական ցուցահանդես-դիմակահանդես։ Շատ ափսոս։ Հոգեւորն է կորչում։ Փարիզում ամեն քայլափոխի, հենց մայթերի վրա բացօթյա սրճարաններ են։ Մեզանում էլ արդեն այդպես է։ Միայն թե նրանց մոտ մայթը, փողոցը (սիրված կրկնենք) շատ մաքուր են։ Մեզանում, փոշոտ փողոցով անցնող մեքենաները փոշուց բաժին են հանում նաեւ սրճարանների այցելուներին։ Գուցե մտածեն փողոցներն ու մայթերը ջրցանելու մասին։ Ֆրանսիայի ազգային ռադիոն օրվա ընթացքում հաճախակի մատուցում է դասական բարձրաճաշակ երաժշտություն՝ կարճ մեկնաբանությամբ։ Ֆրանսիացիները եւս խնդիրներ ունեն՝ երիտասարդների օտարամոլ ձգտումներից, ամերիկյան «մշակույթի» վայրագ ներխուժումներից զերծ պահելու հարցում։ «Ֆրանս-կուլտուրա» ռադիոծրագրի պատասխանատուներից Մանաշակ Ֆաշահին ասաց, որ իրենք կարեւորում են երիտասարդների դաստիարակությունն ազգային ոգով եւ քայլ առ քայլ աշխատում են մոտեցնել երիտասարդներին իրենց ազգային մշակույթին։ Նույնը ցանկանանք մեր հանրային ռադիոյի բոլոր պատասխանատուներին եւ շարքային ընկերներին։

ՌՈՒԲԵՆ ԲԱԳԱԼՅԱՆ,
Փարիզ-Երեւան

Նոյեմբերի 14-ին «Ի՞նչ հնարավոր ազդեցություն կարող է ունենալ հայ-թուրքական հարաբերությունների վրա Թուրքիայի խորհրդարանական ընտրություններում իսլամական ուժերի հաղթանակը» հարցին Հայաստանի արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանը պատասխանել է, որ Անկարայում հնչող նախնական հայտարարությունները կարծես բավականին չափավոր են, բայց պետք է ցուցյան դրսեւորում, ամրապնդում է Երդողանի դիրքերը, այս պայմաններում վարչապետի հարցը հետզհետե սուր բույթ է ստանում Թուրքիայում:

Հիշեցման կարգով նշենք, որ Սահմանադրական դատարանն ընտրությունների նախօրյակին Էրդողանին զրկել էր պատգամավոր առաջադրվելու իրավունքից: Այսպիսով նա ինքնաբերաբար զրկվել է նաեւ վարչապետ նշանակվելու ինայելու առիթ կունենա, իրատեսական չէ:

Ի դեպ, մինչ կառավարությունը նախ պետք է ձեւավորվի Թուրքիայի Ազգային մեծ ժողովը՝ Մեջլիսը: Դրա 22-րդ գումարման նստաշրջանի առաջին նիստը հրավիրվեց նոյեմբերի 14-ին: Պատգամավորների Թուրքիայի աշխարհիկ-հանրապետական կարգերը պաշտպանելու երդումից հետո հնգօրյա ընդմիջում հայտարարվեց, որպեսզի գրանցվեն

Զերծ մնալով Թուրքիայի ընտրությունների վերաբերյալ եզրակացությունից՝ Օսկանյանն ակամա վերահաստատում է Հայաստանի դիրքորոշումը

սպասել եւ տեսնել, թե որքանով են խոսքն ու գործը համընկնում:

Այնուհետեւ, ինչպես տեղեկացնում է «Նոյյան տապանը», նախարարը մասնավորապես նշել է. «Թուրքիայում նոր կառավարության ձեւավորումից հետո միայն պարզ կդառնա Հայաստանի եւ տարածաշրջանի այլ երկրների նկատմամբ նրա որդեգրած քաղաքականությունը: Այսօր սպասողական վիճակում է նաեւ ամբողջ Եվրոպան, քանզի Թուրքիայում ստեղծվել է մի հետաքրքրական իրավիճակ, երբ երկիրը պետք է ղեկավարի մեկ կուսակցություն»: Ապա նա ավելացրել է. «Անշուշտ, սա ունի իր դրական կողմերը, սակայն կարող է ունենալ նաեւ բացասական կողմեր»:

Մինչ այդ «Արմինֆոյին» համանման տեսակետ էր հայտնել ՀՀ արտգործնախարարության մամուլի խոսնակ Ջյունիկ Աղաջանյանը, ընդգծելով, որ Թուրքիայի խորհրդարանական ընտրությունների արդյունքները դեռ վաղ է մեկնաբանել: Հիրավի, ընտրությունները տեղի ունեցան նոյեմբերի 3-ին, ըստ վերջնական արդյունքների հաղթեց իսլամամետ «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցությունը՝ ստանալով Մեջլիսում պատգամավորական տեղերի շուրջ 2/3-ը: Թեեւ դա նրան միանձնյա կառավարություն կազմելու հնարավորություն է տալիս, սակայն առ այսօր հայտնի չէ, թե այդ կառավարությունը որպես վարչապետ ո՞վ է գլխավորելու: Ավելին, վարչապետի նշանակման հարցի շուրջ Թուրքիայի նախագահ Ահմեդ Նեջդեթ Սեզերի հետ բուռն բանավեճերի մեջ մտնող «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցության նախագահ Ռեջեփ Թայիփ Էրդողանը դրական ազդանշաններ է հաղորդում եվրոպական երկրներին, իսկ վերջիններս դրականորեն արձագանքում են: Սա, որպես միջազգային աջակրավունքից: Որքան էլ այլ թեկնածուների անուններ շրջափվեն, Էրդողանը որպես ընտրություններում հաղթող կուսակցության նախագահ համառորեն պնդում է, որ ընտրողներն իրենց կամքն արտահայտել են իր վարչապետության օգտին:

Եթե «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցությունն իր շարքերից այլ թեկնածու առաջադրի, եւ նախագահ Սեզերը նրան հանձնարարի կառավարություն կազմելու աշխատանքները, միեւնույն է, նա վարչապետի պաշտոնում կմնան այնքան ժամանակ, որքան կպահանջի այդ պաշտոնին առաջադրվելու Էրդողանի առջեւ ծառացած սահմանադրական արգելքների հաղթահարումը: Այլ կերպ, Թուրքիայի նոր վարչապետն այդ պաշտոնը ստանձնելու է ժամանակավորապես, ավելին՝ լինելով գործադիր իշխանությունների ղեկավարը, կամա թե ակամա ենթարկվելու է Էրդողանի կամքին:

Թեեւ Թուրքիայում կառավարություն կկազմավորվի, սակայն վարչապետի հարցը դեռ երկար կշարունակի զբաղեցնել երկրի օրակարգը: Ընդ որում սա այն դեպքում, երբ թուրքական պետության առջեւ ծառացած Կիպրոսի վերաբերյալ ՄԱԿ-ի նոր բանաձեւի, դեկտեմբերի 12-ին Կոպենհագենում նախատեսվող Եվրամիության գագաթաժողովի, Իրաքի դեմ հնարավոր պատերազմի, ինչպես նաեւ Միջազգային արժութային հիմնադրամի հետ մոտալուտ բանակցությունների նման հարցերն ավելի քան լուրջ են: Այսպիսի իրավիճակում սպասել, որ Թուրքիայի «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցության կառավարությունը միջանկյալ վարչապետով, անկախ Էրդողանի չափավոր արտահայտություններից, առաջիկայում Հայաստանի նկատմամբ որեւէ դիրքորոշում արտահայտելու կամ երկրի հայկական քաղաքականությունը վերաՄեջլիսի նախագահի թեկնածուները: Դրանց մեջ դեռեւս բարձր է գնահատվում Մեջլիսի նախագահ ընտրվելու Սեզերի դասընկեր Վեջդի Գյոնուլի հնարավորությունը:

Համենայն դեպս, Մեջլիսի նախագահի ընտրությունից հետո ձեւավորվելու են հանձնաժողովները, իսկ դրանց հետեւելու են կառավարության կազմավորման աշխատանքները: Հարկ է նշել, որ նորընտիր Մեջլիսն էլ պետք է հարցեր լուծի. կանոնակարգի փոփոխությունը, պատգամավորի թեկնածի մշակումը, նրա անձեռնմխելիության սահմանափակումը, ԵՄ-ի ներդաշնակության օրենքների կատարելագործումն ու գործող սահմանադրության որոշ հոդվածների վերանայումը:

Ուրեմն, հայ-թուրքական հարաբերությունների վրա Թուրքիայի խորհրդարանական ընտրություններում իսլամական ուժերի հաղթանակի հնարավոր ազդեցության մասին եզրակացությունները ներկա պահին այլ իմաստ չեն կարող ունենալ, քան դեռեւս չձեւավորված իշխանություններից ունեցած ակնկալիքներ: Մինչդեռ հայկական իշխանությունները, այդ թվում արտգործնախարար Օսկանյանը, բազմիցս վճռականորեն հայտարարել են. «Հայաստանն առանց որեւէ նախապայմանի պատրաստ է տնտեսական, քաղաքական եւ դիվանագիտական համապարփակ երկխոսություն սկսել Թուրքիայի հետ»: Այս ամենը հիմք է տալիս ենթադրելու, որ Վարդան Օսկանյանը եւ Ջյունիկ Աղաջանյանը, զերծ մնալով Թուրքիայի խորհրդարանական ընտրությունների մեկնաբանությունից, ոչ միայն տեսակետ են արտահայտել, թե դեռ վաղ է, այլեւ հերթական անգամ հաստատել են Հայաստանի վերոհիշյալ վճռականությունը:

ՏԱԳՈՒՇ ՉԱՐՐՅԱՆ

Պակիստանցի ահաբեկիչը մահապատժի ենթարկվեց ԱՄՆ-ում

Պակիստանցի հայտնի իսլամիստ ահաբեկիչ Միր Այմալ Քասին, որն ԱՄՆ-ում առավելագույն պատժաչափի էր դատապարտվել 1993 թ. ԿՀՎ երկու գործակալների սպանության համար, երեկ մահապատժի է ենթարկվել Վիրջինիայի նահանգում: Նախորդ օրն ԱՄՆ գերագույն դատարանը մերժել էր նրան ներում շնորհելու խնդրանքը: Նահանգապետը չի միջամտել մահապարտի օգտին: 38-ամյա Քասիի մահապատիժն ի կատար է ածվել մահացու նյութի ներարկման միջոցով:

Այս կապակցությամբ ԱՄՆ Պետդեպարտամենտի տարածած հայտարարությունն աշխարհում ԱՄՆ քաղաքացիներին խորհուրդ է տալիս առավել զգույշ լինել եւ անվտանգության միջոցներ ձեռնարկել ակումբներում, եկեղեցիներում, դպրոցներում, հյուրանոցներում:

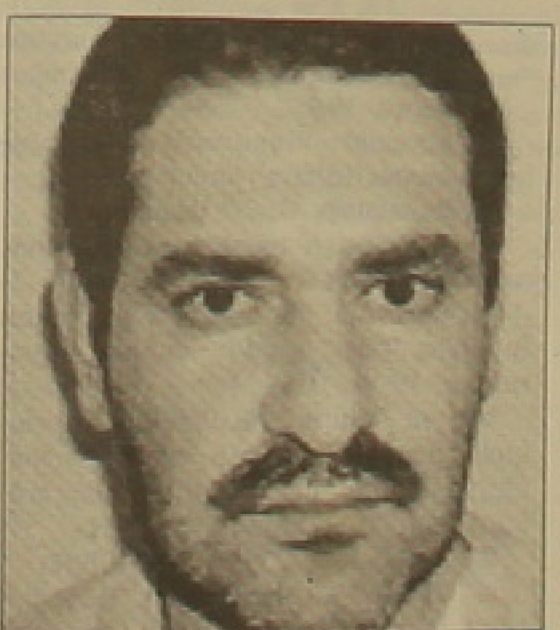

Քասի դատավարության ժամանակ դատախազության ներկայացրած եզրակացության մեջ նշվում է, որ ԿՀՎ երկու աշխատակիցների սպանությունը եղել է «վրեժ» հակաիրաքյան առաջին պատերազմի համար: 1993 թ. հունվարի 25-ին նա Լենգլիում ԿՀՎ կենտրոնակայանի մոտ ինքնաձիգից կրակ էր բացել աշխատակիցների ավտոմեքենաների վրա՝ սպանելով 28-ամյա Վարորդ Ֆրենկ Դարլինգին եւ 66-ամյա վերլուծաբան Լանսինգ Բենետին: Միայն 1997 թ. Պակիստանի հատուկ ծառայությունների օգնությամբ ՀԴԲ-ին հաջողվել է ձերբակալել Քասիին: Ամերիկյան դատարանը հանգել էր այն հետեւության, որ նա գործել է միայնակ եւ կապված չի եղել միջազգային ահաբեկչական որեւէ կազմակերպության հետ: Դատարանում արած մի հայտարարության մեջ Քասին ասել էր, թե իր գործողություններով ուզեցել է Ամերիկայից վրեժ լուծել աշխարհում մահմեդականներին ճնշելու համար:

Պ. Ք.

Հու Ցզինտաոն ընտրվեց ՉԿԿ գլխավոր քարտուղար

Ինչպես եւ սպասվում էր, երեկ 59-ամյա Հու Ցզինտաոն ընտրվել է Չինաստանի կոմկուսի գլխավոր քարտուղար՝ այդ պաշտոնում փոխարինելով 76-ամյա Ցզյան Ցզեմինին: Վերջինս պահպանել է բանակի գլխավոր հրամանատարի պաշտոնը: «Միասնականության ոգով» անցկացված ՉԿԿ 16-րդ համագումարի աշխատանքը հաջողված համարելով, Հու Ցզինտաոն իր ելույթում ընդգծել է, որ Ցզյան Ցզեմինի «կարեւոր գաղափարը» կապիտալիստներին թույլ է տալիս մուտք գործել կուսակցություն: «Մենք հուսախաբ չենք անի ամբողջ կուսակցությանը եւ ժողովրդին», ասել է նոր գլխավոր քարտուղարը:

Վերլուծաբանները դժվար օրեր են կանխատեսում ՉԿԿ նոր ղեկավարի համար: Ֆրանսպրեսը մեջբերում է Վաշինգտոնի «Վուդրոու Վիլսոն» կենտրոնի գիտաշխատող Չեն Լիի խոսքերը, որն առաջիկա դժվարությունները բացատրում է ՉԿԿ մշտական կոմիտեում Ցզյան Ցզեմինի մի քանի հովանավորյալների առկայությամբ: Նրա կարծիքով, տվյալ հանգամանքը կարող է ներիշխանական պայքարի պատճառ դառնալ: Հոնկոնգցի պրոֆեսոր Պոլ Հարիսը իր հերթին նշում է, որ չին ղեկավարների նոր՝ 4-րդ սերնդի բազմաթիվ ներկայացուցիչներ արդեն քանի տարի կարեւոր պաշտոններ են զբաղեցնում: «Դա նշանակում է, որ Ցզյան Ցզեմինը շատ դաշնակիցներ ունի, եւ նախկին իշխանավորները որոշակի ազդեցություն կպահպանեն», ասում է նա:

Երեկ ՉԿԿ կենտկոմի առաջին պլենումն ընտրել է կուսակցության քաղբյուրոյի եւ մշտական կոմիտեի, ինչպես նաեւ ռազմական հանձնաժողովի կազմերը:

ԿԺԴՀ-ն կզրկվի նավթարգելքով

ԱՄՆ-ը, Ճապոնիան, Հարավային Կորեան եւ Եվրամիությունը համաձայնության են եկել դադարեցնելու նավթի մատակարարումները ԿԺԴՀ-ին, որը չի կատարում միջուկային սպառազինման իր ծրագրից հրաժարվելու խոստումը: ԱՄՆ-ը, Ճապոնիան, Հարավային Կորեան եւ ԵՄ-ը մտնում են Կորեական թերակղզու էներգետիկ զարգացման կազմակերպության մեջ, որի խոսնակ Բրայան Կրեմերը նշել է, որ «նավթի մատակարարումները դադարեցվելու են դեկտեմբերից»: Կազմակերպությունը վերահսկում է 1994 թ. ստորագրված միջազգային համաձայնագրի կատարումը, որով Փենյանին թույլատրվում է նավթ ստանալ սեփական միջուկային ծրագրի առկախման դիմաց:

Հինգ շաբաթ առաջ պարզվել է, որ ԿԺԴՀ-ն գաղտնաբար շարունակում է միջուկային հետազոտությունները: Հիշյալ կազմակերպության անդամները հինգշաբթի օրը Նյու Յորքում իրենց հանդիպման ընթացքում դատապարտել են ԿԺԴՀ-ի վարքագիծը՝ հատուկ հայտարարության մեջ ընդգծելով, որ կորեացիները խախտում են 1994 թ. համաձայնագիրը, միջուկային զենքը չտարածելու միջազգագիրը եւ Կորեական թերակղզու ապառազմականացմանը վերաբերող հռչակագիրը:

Ֆրանսպրեսը նշում է, որ նավթարգելքը կիրառվում է ԱՄՆ-ի առաջարկությամբ: Ըստ 1994 թ. համաձայնագրի, ԿԺԴՀ-ին նավթի մատակարարումների տարեկան ընդհանուր ծավալը պետք է հասներ 500 հազար տոննայի:

Տեսուչների առաջին խումբը ժամանում է Կիպրոս

Երկուշաբթի օրը Իրաք մեկնելու առաքելությամբ, ՄԱԿ-ի գլխավոր տեսուչ Հանս Բլիքսի ղեկավարած 20 հոգանոց առաջին խումբը Կիպրոս է ժամանելու կիրակի օրը, հաղորդում է Նիկոսիայից «Ազգի» թղթակից **Ջորջ Տեր-Թարթողը**: Ակնկալվում է, որ 74-ամյա Բլիքսը, որը ստուգումներն իրականացնող ՄԱԿ-ի հանձնախմբի ղեկավարն է, չորեքշաբթի օրը կվերադառնա Կիպրոս, բայց, ըստ լրատվության, կարող է ուղիղ Նյու Յորք մեկնել՝ անմիջապես զեկուցելու գլխավոր քարտուղարին:

Բլիքսի տեխնիկական խորհրդականներից մեկը վարչական մեկ ուրիշ պաշտոնյայի հետ անցյալ շաբաթ Կիպրոս ժամանելով՝ նախապատրաստական աշխատանք են կատարել, քանի որ Բաղդադ մեկնող բոլոր տեսուչները պետք է Կիպրոսից անցնեն: Բլիքսին ուղեկցողները մեծ մասամբ տեխնիկական աշխատողներ են, որոնք պետք է ապահովեն հաղորդակցությունների անվտանգությունը, արբանյակների եւ լաբորատորիաների տեղակայումը:

Կիպրոսն անցյալ ամիս էր համաձայնություն տվել հյուրընկալելու տեսուչներին Իրաք մեկնելուց առաջ եւ հետո: Լառնակայում ծառայելու է որպես գլխավոր բազա հեռավոր Արգենտինայից, Կանադայից, Ճապոնիայից եւ այլ երկրներից ժամանած տեսուչներին՝ հնարավորություն տալով նրանց հավաքվելու, հրահանգներ եւ ինքնության փաստաթղթեր ստանալու նախքան Իրաք մեկնելը: Ակնկալվում է, որ տեսուչների գործողությունը ծավալուն կլինի, եւ յուրաքանչյուր անգամ 80-100 տեսուչ կուղարկվի Իրաք:

«Ֆլամինգո բիչ» հյուրանոցը, որտեղ տեղավորվելու են տեսուչները, մոտիկ է Լառնակայի միջազգային օդանավակայանին, որն էլ իր հերթին ընդամենը հազար կիլոմետր է հեռու Բաղդադից:

Բեն Լադենը 10 մլն դոլար է վճարել «Ալ Ջազիրային»

Քուվեյթի «Աս Սիասա» թերթի պնդման համաձայն, Քաթարի «Ալ Ջազիրա» հեռուստաընկերությունն Ուսամա բեն Լադենի կողմնակիցներից 10 մլն դոլար է ստացել: Պարսից ծոցի երկրների դիվանագիտական աղբյուրներ վկայակոչելով, թերթը հաղորդում է, որ այդ «հովանավորչական աջակցությունը» սկիզբ է առել ընթացիկ տարվա մարտին՝ «բեն Լադենի ելույթների տեսագրությունների հեռարձակման եւ «Ալ Ղաիդայի» հակաամերիկյան ու հակաարեւմտյան գործողությունների գովազդման» դիմաց:

Ընդմին թերթը նշում է, որ «Ալ Ջազիրայի» ներկայացուցիչներն այդ գումարն ստացել են «արտասահմանում արաբական եւ օտար առեւտրական ընկերությունների ներդրումների տեսքով, որոնք ձեւակերպված են որպես ապրանքների գովազդման վարձավճարներ»: Ըստ որում, յուրաքանչյուր առանձին դեպքում գումարը 300 հազար դոլարից բարձր չի եղել:

Թերթի տվյալներով, վերջերս Լոնդոնում տեղի է ունեցել հեռուստաալիքի ղեկավարության ներկայացուցիչների եւ Պարսից ծոցի պետությունների խոշոր ֆինանսիստների հանդիպում: Նրանցից երկուսը հայտնի են որպես «Ալ Ղաիդայի» կողմնակիցներ: Այդ երկուսը «Ալ Ջազիրային» հավելյալ «կլորիկ գումար» են առաջարկել որպես փոխհատուցում այն վնասների դիմաց, որ հեռուստաընկերությունը կրել է կամ կարող է կրել դրա գովազդային գործակալներին բոյկոտելու Պարսից ծոցի արաբական պետությունների որոշման հետեւանքով:

ՌԻԱ գործակալության ստացած տվյալներով, ԱՄՆ-ի, Մեծ Բրիտանիայի, Ֆրանսիայի եւ Շվեյցարիայի հետախուզական ծառայությունները ներկայումս ստուգում են բեն Լադենի կողմից «Ալ Ջազիրայի» ֆինանսավորմանը վերաբերող տեղեկությունների հավաստիությունը:

Պ. Ք.

Կինո

Այս տարի Կաննի միջազգային կինոփառատոնին մասնակցում էր նաեւ ֆրանսահայ ռեժիսոր, սցենարիստ եւ պրոդյուսեր Ռոբեր Կետիկյանը: 48-ամյա ռեժիսորի 11-րդ աշխատանքը «Մարի Ժոն եւ նրա երկու սերը», Կաննի գլխավոր մրցույթում «Ոսկե արմավենու ճյուղին» հավակնելուց հետո արդեն ցուցադրվել է մի քանի այլ փառատոներում, իսկ վերջերս տեղ էր գտել եւ ֆրանսիական կինոյի երեւանյան օրերի ծրագրում: Փարիզում հրատարակվող «Նուվել դ'Արմենի» հանդեսը տպագրել է Ավետիք Օլուխոջյանի հոդվածը «Մարի-Ժոն եւ նրա երկու սերը» ֆիլմի մասին, որի հետ մեկտեղ ներկայացնում ենք քաղվածքներ Կաննի ցուցադրության առթիվ հրատարակված բուկլետից՝ կինոնկարի համառոտ բովանդակությունն ու ռեժիսորի խոսքը:

«ՄԱՐԻ-ԺՈՆ ԵՎ ՆՐԱ ԵՐԿՈՒ ՍԵՐԸ»

Վերին աստիճանի «վտանգավոր» սյուժե: 40-50-ամյա մարդկանց սեր եւ դրան ուղեկից մերկություն: Սա, իհարկե, կստիպի ասածները կրճատացնել: Դե ինչ, «Ապրիս, տղաս», քո ֆիլմը գուցե դարի գլուխգործոցը չէ, բայց ճիշտ ուղու վրա է, հմայիչ է, հաճելի, ոչ ձանձրույթ է պատճառում, ոչ էլ գլխացավանք: Քո հավատարիմ ստեղծագործական խումբը դարձյալ ընտիր է, ինչպես նախորդ ֆիլմերում. Արիան Ասկարիդը լուսավոր է ու գեղեցիկ, Դարուսենն ուզում է նրան գիրկն առնել, Մեյլանն իր ժանեթի Մարիուսը լինելուց հետո դարձյալ քնքշալի է ու սիրահարի նման: Էլ չեմ խոսում ժյուլի Մարի Պարմանտյեի մասին, որին նեղն էիր գցել «Քաղաքը հանգիստ է» ֆիլմում եւ որը վերստին ընդունել է... իր հայրիկի դստեր՝ կատարյալ փոքրիկ համախոհի կերպարանքը: Կարելի է վիճարկել քո երաժշտական մեջբերումները, եւ մենք շատ ենք սիրում «Ժյուլը եւ Ջիմը», որտեղից քեզ ներենք մեզ համար չբացահայտվող վերջաբանը, բայց հետո՞ ինչ. ֆիլմը պետք է ավարտվի ինչ-որ կերպ,

Կաննի փառատոնում

եւ առանց թերությունների ինչպե՞ս տարբերես արժանիքը: Շնորհակալություն՝ հատկապես ծրագրային ֆիլմի ծուղակը չընկնելու համար: Եթե Դըլարյուն քեզ երբեւէ առաջարկի «քննարկել» այն թեման, թե կարելի՞ է միաժամանակ սիրել երկու տղամարդու, նրան հրավիրիր Մարսել եւ ջուրը նետիր հին նավահանգստում, դա մեզ մեծ հաճույք կպատճառի: Բայց հետո նրան դուրս քաշիր ջրից ու բացատրիր, որ «Մարի-Ժոն եւ նրա երկու սերը» ժողովրդական պոեմ է, վիպական պատում, պրոլետարական հեքիաթ, օրհներգ պարզ բաների մասին, եւ դրա տեղում չպետք է գորտնուկ լինի՝ քո աշխարհը մուտք գործելու համար: Ամեն դեպքում, դու լիովին արժանի ես, որ Զիզուն քո հսկայական դիմանկարը դրոշմի Մարսելի շենքերից մեկի պատին. դու շատ ես սիրում քո քաղաքը, շատ լավ ես պատմում նրա մասին, շատ գեղեցիկ ես նկարում: Եվ դու այդքանով չես սահմանափակվի, չէ՞:

★ «Քաղաքը հանգիստ է» ֆիլմում հրաշամանուկ դաշնակահարի ծնողները նրան քաջալերում են հայերեն «Ապրիս, տղաս» խոսքերով:

★★ Արիան Ասկարիդը՝ ռեժիսորի կինը, Ժան-Պիեռ Դարուսենը եւ Ժերար Մեյլանը Կետիկյանի ֆիլմերի մշտական դերակատարներն են, որ նկարահանվել են նաեւ բազմաթիվ մրցանակների արժանացած «Մարիուսը եւ Ժանեթը» կինոնկարում:

★★★«Մարի Ժոն եւ նրա երկու սերը» սյուժետային նմանություն ունի Ֆրանսուա Տրյուֆոյի «Ժյուլը եւ Ջիմը» դասական ֆիլմի հետ, որի հերոսուհին՝ Կատրինը, չի ուզում կորցնել ոչ Ժյուլին, ոչ Ջիմին եւ անկարող է սիրել միայն նրանցից մեկին: Սիրային եռանկյունին վերջաբանում լուծվում է Կատրինի եւ Ջիմի մահվամբ:

ԿԻՆՈՆԿԱՐԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Նավի վրա կազմակերպված զբոսախնջույքի ժամանակ Մարի-Ժոն, դանակը դնելով դաստակին, փորձում է ինքնասպան լինել:

Նա շատ է սիրում Դանիելին՝ ամուսնուն, բայց նույնքան ուժգին սիրում է եւ Մարկոյին՝ իր սիրեցյալին:

Երբ Մարի-Ժոն միառժամանակով հեռանում է տնից՝ Մարկոյի հետ ապրելու համար, Դանիելը անմռունչ սպասում է նրա վերադարձին՝ շնչահեղձ լինելով սուր ցավից:

Երեքն էլ գիտեն, որ ելք չկա...

Անհնար է, որ երկու սերերը համատեղ ապրեն: Բայց կյանքը շարունակվում է: Նորից դաստակին դրված դանակը խնդրի լուծում չէ:

Եղանակները հաջորդում են իրար, Դանիելը տուն է կառուցում, Մարկոն՝ նավ վարում...

Եվ ինչպես արեւն է ամեն օր ծագում ու մայր մտնում, Մարի-Ժոն ապրում է իր երկու սիրով...

«Մարիուսը եւ Ժանեթը»

ՌԵԺԻՍՈՐԻ ԽՈՍՔԸ

Ի՞նչ կարող եմ ասել իմ մոտեցման մասին, որ նախկինում չեմ ասել:

Ես նոր ֆիլմ եմ նկարահանել՝ նույն դերասանների ու անձնակազմի հետ ու կրկին՝ Մարսելում:

Ուզում եմ շեշտել «նոր» ածականը:

Նոր, որովհետեւ դերակատարները նույնն են, բայց եւ՝ տարբեր. մենք հասունացել ենք միասին:

Դեկորները եւս նույն կերպ փոխվել են:

Իմ առաջին ֆիլմի գործողությունը կատարվում էր ծերացող ցեմենտի գործարանի դիմաց, յոթերորդ ֆիլմս ցույց էր տալիս այդ գործարանի փլուզումը, իսկ իմ տասնմեկերորդ ֆիլմում սոճու անտառն իր իրավունքներն է վերահաստատել հին տեղում:

Ես փոփոխում եմ նաեւ ժանրերը:

Պատմություններն ու ողբերգությունները «մոռացված են», սա ռոմանտիկ ֆիլմ է, ասել է, թե՝ ինտիմ հարաբերություններ, երազանքներ, հուզավառ ապրումներ, ոգեշնչվածություն, անսահմանության կարոտ եւ այլն... Ամեն ինչ՝ իրականությանը հակառակ:

Ով որ չի անցել նման փորձություններով, ուրեմն խղճուկ կյանք է ունեցել:

17 տարեկանում ես ցերեկները Մարքս էի կարդում, բայց երեկոյան մահճակալիս կողքի սեղանիկին տեսնում էի «Երիտասարդ Վերթերի տառապանքները»:

ՌՈԲԵՐ ԿԵՏԻԿՅԱՆԻ ՖԻԼՄԵՐԸ

1980 «Վերջին ամառը»
1983 «Կարմիր կեսօր»
1985 «Կի՞ լո սա»
1989 «Աստված նողկում է անտարբերներից»
1992 «Փողը երջանկություն է բերում»
1994 «Հավիտյանս հավիտենից»
1996 «Մարիուսը եւ Ժանեթը»
1998 «Սրտի փոխարեն»
1999 «Գրո՛հ»
1999 «Քաղաքը հանգիստ է»
2001 «Մարի-Ժոն եւ նրա երկու սերը»

ՄԵՐ ԺԱՄԱՆԱԿԻ 20 ՀԵՐՈՍՆԵՐԸ

ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ՔԱՌՅԱԿԸ

ԴՈՆ «ՎԻՇԱՊ» ՈՒԻԼՍՈՆ

47 տարեկան, ծնվել է ԱՄՆ-ում: Առաջին անգամ հայտնվել է կինոյում 1989-ին, «Մի բան ասա» երիտասարդական կատակերգության մեջ: Նրան ճանաչում բերեց «Արյունոտ բռունցքը»:

Լավագույն մարտաֆիլմերը.
1. «Արյունոտ բռունցք» (1990)
2. «Կիբորգ որսորդը» (1994)
3. «Հրակեզ ռինգ» (1991):

ԴԵՅՎԻԴ ԲՐԵԴԼԻ

38 տարեկան, ծնվել է ԱՄՆ-ում: Առաջին դերը խաղացել է «Ականջները սրեք» հոմոէրոտիկ դրամայում (1987): Մարտաֆիլմի ժանր է մուտք գործել «Ամերիկյան նինձյա 3» ֆիլմով:

Լավագույն մարտաֆիլմերը.
1. «Ամերիկյան սամուրայ» (1993)
2. «Ամերիկյան նինձյա 3» (1989)
3. «Սպասիր մահվան» (1997):

ԳԱՐԻ ԴԱՆԻԵԼՍ

39 տարեկան, ծնվել է Անգլիայում: Հանդիսատեսի վրա տպավորություն գործեց հենց առաջին ֆիլմում՝ «Հրակեզ ռինգում», որտեղ բացասական հերոսի է մարմնավորել:

Լավագույն մարտաֆիլմերը.
1. «Քաղաքային որսորդը» (1992)
2. «Ասպետներ» (1993)
3. «Ցասում» (1995):

ԱՆՏՈՆԻՈ ՍԱԲԱՏՈ ԿՐՏՍԵՐ

30 տարեկան, ծնվել է Իտալիայում, վեստերնների հայտնի դերակատար Անտոնիո Սաբատոյի որդին է: Նկարահանվում է 1988-ից («Մրցարշավի համար ծնվածը»): Անդրանիկ հաջողությունը «Բարձր լարումն» էր:

Լավագույն մարտաֆիլմերը.
1. «Մեծ գործ» (1998)
2. «Բարձր լարում» (1997)
3. «Գայլխեղդը» (1996):

ՎԱՐՊԵՏԱՑ ՎԱՐՊԵՏՆԵՐԻ ՄՐՑՈՒՅԹ

Եվրոպական կինոակադեմիան գալիք տարվա սկզբին, ամփոփելով 2002-ի արդյունքները, կշնորհի 80-ականներից ի վեր ավանդական դարձած իր ամենամյա մրցանակները: Արդեն հրապարակվել են այդ մրցանակների նոր հավակնորդների անունները: Նրանց ցանկը, ինչպես միշտ, կազմված է եվրոպական հեղինակավոր կինոփառատոների մասնակիցներից: Լեհական հրեա Ռոման Պոլանսկին, ֆինն Ակի Կաուրիսմյակին, իտալացի Մարկո Բելոկկիոն, բրիտանացիներ Քեն Լոուչն ու Մայք Լին, ռուս Ալեքսանդր Սոկուրովը այս տարի իրենց վերջին գործերով ներկայացան Կաննի փառատոնում, իսկ անգլիացի Փոլ Գրինգրասն ու ֆրանսիացի Ֆրանսուա Օզոնը՝ Բեռլինում: Հենց այդ գործերն էլ առաջադրվել են կինոակադեմիայի հիմնական մրցանակներին: Լավագույն ֆիլմի դափնիների համար կպայքարեն Կաննի մրցանակակիրներ Պոլանսկու «Դաշնակահարը» եւ Կաուրիսմյակիի «Առանց անցյալի մարդը», բեռլինյան «արջերի» արժանացած Գրինգրասի «Արյունոտ կիրակին» եւ Օզոնի «Ութ կինը», ինչպես նաեւ իսպանացի Պեդրո Ալմոդովարի «Խոսիր նրա հետ» նոր մելոդրամը: Նույն Պոլանսկու, Կաուրիսմյակիի եւ Ալմոդովարի հետ մեկտեղ լավագույն ռեժիսորի կոչմանն են հավակնում Բելոկկիոն՝ «Հավատքի ժամանակը» («Մորս ժպիտը»), Լոուչը՝ «Տասնվեցամյա անուշիկ հասակ», Լին՝ «Ամեն ինչ կամ ոչինչ» եւ Սոկուրովը՝ «Ռուսական տապան» ֆիլմերի համար:

«Խոսիր նրա հետ»

Մի խոսքով, մրցասպարեզ են մտել վարպետաց վարպետները, որոնց վարկը, ըստ էության, արդեն մրցանակներով վավերացվելու կարիք չի զգում:

Արժե դիտել

18 նոյեմբերի, 01.20 Արմեն-Ակոբ

■ **«Ամեն ինչ մորս մասին»**★: Ռեժիսոր՝ Պեդրո Ալմոդովար: Դերերում. Սեսիլիա Ռոտ, Մարիսա Պարեդես, Պենելոպե Կրուս: Իսպանիա - Ֆրանսիա, 1999:

Օսկարակիր մելոդրամ՝ նշանավոր իսպանացու քնքշալի ձոնը կանանց:

19 նոյեմբերի, 01.30 Արմենիա

■ **«Փրիսիլլայի՝ անապատի թագուհու արկածները»**★★: Ռեժիսոր՝ Ստիվն Էլիոթ: Դերերում. Թերենս Ստեմփ, Հյուգո Ուիվինգ, Գայ Փիրս, Բիլ Հանթեր: Ավստրալիա, 1994:

Երգ ու պարով համեմված քնարական կատակերգություն տրանսվեստիտների կյանքից, որոնց գունեղ հանդերձները ֆիլմին «Օսկար» են բերել:

22 նոյեմբերի, 23.35 1-ին ալիք

■ **«Բեթի քույրիկը»**★★: Ռեժիսոր՝ Նիլ Լաբյութ: Դերերում. Ռենե Զելվեգեր, Մորգան Ֆրիմեն, Քրիս Ռոք: ԱՄՆ, 2000:

Երգիծական կատակերգություն, որի հերոսուհին ապրում է հեռուստաշոուների ու սերիալների ներշնչած պատրանքների աշխարհում:

23 նոյեմբերի, 00.20 Հ1

■ **«Տասներկու կապիկ»**★★: Ռեժիսոր՝ Թերի Գիլիամ: Դերերում. Բրյուս Ուիլիս, Բրեդ Փիթ, Մադլեն Սթոու: ԱՄՆ, 1995:

Ֆանտաստիկ թրիլեր համաճարակից ամայացած ապագա աշխարհի մասին, որի փրկության համար անհրաժեշտ է ուղեւորվել դեպի անցյալ:

23 նոյեմբերի, 02.05 Երեւան

■ **«Սան-Սուսիի անցորդուհին»**★★: Ռեժիսոր՝ Ժակ Ռուֆիո: Դերերում. Ռոմի Շնայդեր, Միշել Պիկոլի, Մարիա Շել: Ֆրանսիա -Գերմանիա, 1982:

Նացիզմի զոհերի մասին պատմող այս դրամայում Ռ. Շնայդերը խաղաց իր վերջին դերը:

24 նոյեմբերի, 23.30 Հ1

■ **«Սիրանո դը Բերժըրակ»**★★★: Ռեժիսոր՝ Ժան-Պոլ Ռապընո: Դերերում. Ժերար Դըպարդյո, Անն Բրոշե, Վենսան Պերես: Ֆրանսիա, 1990:

Է. Ռոստանի դասական պիեսի էկրանացումը՝ բոլոր ժամանակների ամենառոմանտիկ սիրահարի մասին, արժանացել է 11 «Սեզարի», Կաննի, Ամերիկյան եւ Բրիտանական կինոակադեմիաների մրցանակներին:

Էջը պատրաստեց՝
ԶԱՎԵՆ ԲՈՅԱՋՅԱՆ

Մարզական

Բլեդում ավարտված շախմատի համաշխարհային 35-րդ օլիմպիադայի ու ՖԻԴԵ-ի կոնգրեսի արդյունքներին էր նվիրված երեկ շախմատիստի տանը կազմակերպված մամուլի ասուլիսը։ Լրագրողների հարցերին սպառիչ պատասխաններ տվեցին Հայաստանի շախմատի ֆեդերացիայի նախագահ Վանիկ Զաքարյանը, փոխնախագահ Գագիկ Հովհաննիսյանն ու տղամարդկանց հավաքականի ավագ Սմբատ Լպուտյանը։

Հայկական շախմատի մեծ նվաճումը

Մեր շախմատիստներն արժանի են պատշաճ ուշադրության

Հանդիպման բոլոր մասնակիցներն էլ այն կարծիքին էին, որ օլիմպիադայում մեր շախմատիստների արդյունքն իրոք հայկական շախմատի մեծ նվաճումն է։

«Ազգի» թղթակցի այն հարցին, թե առանձին խաղատախտակների վրա ցույց տված արդյունքներով արդյոք մեր շախմատիստներից որեւէ մեկն արժանացե՞լ է մեդալի, Վանիկ Զաքարյանը պատասխանեց, որ նման մրցումներում, հատկապես առաջատար թիմերի շախմատիստների համար, շատ դժվար է բացարձակ լավագույն արդյունք ցույց տալը։ Պարզվում է, որ, օրինակ, առաջին խաղատախտակի վրա լավագույն արդյունքի է արժանացել... Զիմբաբվեի ներկայացուցիչը, որը 9 հանդիպումներում վաստակել է 9 միավոր։ Համեմատության համար նշենք, որ Կասպարովը նույնքան պարտիաներում վաստակել էր 7,5 միավոր։ Բայց օլիմպիադայում նաեւ առաջատար թիմերի, բարձր վարկանիշ ունեցող շախմատիստների արդյունքների առանձին հաշվարկ է տարվում։ Ահա այդ ցուցանիշով Վլադիմիր Հակոբյանը գրավեց 2-րդ տեղը Գարրի Կասպարովից հետո եւ արժանացավ հատուկ մրցանակի։ Լավագույն եռյակը եզրափակեց Ալեքսանդր Խալիֆմանը։

Խոսք գնաց նաեւ Լեւոն Արոնյանին հավաքականում չընդգրկելու պատճառների եւ նրա ներկայության դեպքում ավելի բարձր ցուցանիշների հասնելու հնարավորության մասին։ Եվ Վանիկ Զաքարյանը, եւ Սմբատ Լպուտյանը նշեցին, որ, իհարկե, մրցաշարի ավարտից հետո ավելի հեշտ է կազմի ընտրության մասին խոսելը, երբ պարզվում է, որ Անաստասյանն ու Մինասյանն այնքան էլ հաջող չխաղացին։ Վանիկ Զաքարյանի կարծիքով, բացառված չէր, որ Արոնյանի ընդգրկումն ազդեր հավաքականում տիրող ընդհանուր մթնոլորտի վրա՝ հաշվի առնելով, որ տղաները միմյանց հետ բավական երկար ժամանակ հանդես են եկել հավաքականում։ Ամեն դեպքում, ֆեդերացիայի նախագահը խոստովանեց, որ խախտվել է մրցակարգը, համաձայն որի ՀՀ չեմպիոնը պետք է ընդգրկվեր հավաքականում։ Ուստի նաեւ հայտնեց, որ ֆեդերացիայի նիստում պետք է հստակ որոշվի հավաքականում շախմատիստների ընդգրկման կարգը, որպեսզի հետագայում նման վիճահարույց իրավիճակ չստեղծվի։

Անդրադառնալով հերթափոխին, Վանիկ Զաքարյանը նշեց, որ հավաքականի այս կազմը դեռ երկար տարիներ կարող է հաջող խաղալ։ Իսկ մոտակա հերթափոխից Տիգրան Պետրոսյանը կարող է 2006 թ. ընդգրկվել հավաքականում։

Մեր կանանց թիմի ելույթը եւս բարձր գնահատականի արժանացավ։ Հնգյակ մտնելու ձգտումը շատ մեծ էր, ինչն էլ որոշ չափով խանգարեց վերջին տուրում հաջող ելույթին։ Հատկապես 2 Լիլիթները շատ լավ խաղացին, իսկ Հլղաբյանը պարզապես լավ մարզավիճակում չէր։ Ամեն դեպքում կանանց շախմատի առաջխաղացումն առկա է։ Վարկանիշով ՀՀ հավաքականը 16-րդն էր օլիմպիադայում եւ գրավեց 15-րդ տեղը։

Ինչ վերաբերում է մեր շախմատիստների խրախուսմանը, ապա ֆեդերացիայի նախագահը ցավով նկատեց, որ այդ հարցում հովանավորներ չգտնվեցին։ Կառավարության որոշմամբ, պահուստային ֆոնդից 20 մլն դրամ է հատկացվել 6 շախմատիստներին եւ նրանց մարզիչ Արշակ Պետրոսյանին պարգեւատրելու համար։

Վանիկ Զաքարյանը հույս հայտնեց, որ պաշտպանության նախարարությունն էլ այս հարցում կաջակցի։ Շատ կարեւոր է նաեւ հանրապետության նախագահի վերաբերմունքը։ Լրագրողներս զարմանք արտահայտեցինք, որ մինչեւ օրս մեր շախմատիստները դեռ չեն արժանացել հանրապետության ղեկավար այրերի ընդունելությանը։ Իսկ որ նրանք արժանի են պատշաճ ընդունելության ու վերաբերմունքի, երկու կարծիք լինել չի կարող։

ՖՈՒՏԲՈԼԻ ՀՀ ԱՌԱՋՆՈՒԹՅՈՒՆ

Առաջնությունը հասեց վերջնագիծ

Եվ այսպես, ավարտվեց ֆուտբոլի ՀՀ բարձրագույն խմբի 11-րդ առաջնությունը եւ մրցաշարային աղյուսակը վերջնական տեսք ստացավ։ Ավարտական տուրում մնում էր որոշելու արծաթե եւ բրոնզե մեդալակիրներին։ Ուստի առավել հետաքրքրություն էին ներկայացնում «Շիրակի», «Բանանցի» եւ «Սպարտակի» մասնակցությամբ հանդիպումները։

Թերեւս այս թիմերից ամենադյուրինը «Շիրակի» խնդիրն էր, որը խաղում էր Կապանում «Լեռնագործի» հետ եւ միավորներով գերազանցում էր իր հիմնական ախոյաններին։ Իսկ ահա «Բանանցը» խաղում էր 2-րդ շրջանում վերելք ապրող «Արարատի» հետ, եւ միայն հաղթանակը թիմին կարող էր մրցանակակիր դարձնել։ Վերը նշված բոլոր 3 թիմերն էլ հաղթանակով ավարտեցին մրցաշրջանը՝ որոշելով մրցանակային տեղերի համար մղվող պայքարում երրորդ-ավելորդին («Սպարտակին»)։ Համառ պայքար ծավալվեց «Բանանցի» եւ «Արարատի» մրցավեճում։ Հայկ Հակոբյանի խփած միակ գնդակը «Բանանցին» բրոնզե մեդալ պարգեւեց։ Ինչպես եւ սպասվում էր, «Շիրակը» Կապանում պարտության մատնեց «Լեռնագործին» եւ արժանացավ արծաթե մեդալների։ «Սպարտակը» դինամոյականների դարպասը չորս անպատասխան գնդակ խփեց, որից 3-ը բաժին ընկավ Հակոբյան եղբայրներին։ Հատկապես տպավորիչ է Արայի ցուցանիշը, որն, առաջնության վերջնագծում լավ մարզավիճակ ձեռք բերելով, կրկին աչքի ընկավ բարձր արդյունավետությամբ։

Ավարտական տուրում «Փյունիկը» խաղադաշտ մտավ պաշտոնապես չեմպիոնի կոչումը նվաճած։ «Արցախի» հետ խաղում թիմի կազմում բացակայում էին հիմնական կազմի մի խումբ խաղացողներ (մասնավորապես Բիլիբինն ու Աղվան Մկրտչյանը մեկնել են Ֆրանսիա, «Սեդանի» կազմում փորձարկվելու)։ Խաղն անցավ հանգիստ տեմպով, փյունիկցիներն առանձնակի ջանքեր չէին գործադրում։ Եղան դարպասները գրավելու հարմար առիթներ, բայց բավական ժամանակ հաշիվը չէր բացվում։ Եվ միայն 33-րդ րոպեին գեղեցիկ կոմբինացիայից հետո ոչ պակաս գեղեցիկ գոլի հեղինակ դարձավ Միստեռնան՝ գնդակն ուղարկելով դարպասի վերին անկյունը։ 2 րոպե անց աչքի ընկավ Արման Քարամյանը, որի համար այդ գոլը ՀՀ առաջնություններում 100-րդ գնդակն էր։ Արցախցիներից 2 անգամ գոլ խփելու լավ առիթ ներկայացավ թիմի ռմբարկու Մարատ Հովհաննիսյանին, բայց վերջինս աններելիորեն վրիպեց։

Իր երկրպագուներին հաճելի անակնկալ մատուցեց «Կոտայքը»՝ հաղթելով «Զվարթնոցին» (2–1)։ Կրկին աչքի ընկավ փորձառու Հայկ Հարությունյանը, որը վերջին չորս հանդիպումներում դարձել է 6 գոլի հեղինակ։ Այս պարտությունը «Զվարթնոցին» զրկեց 5-րդ տեղից։ Լավագույն հնգյակը եզրափակեց «Արարատը», որը «Միկային» գերազանցեց շնորհիվ անձնական հանդիպումներում հասած առավելության (2–2, 3–0)։

Խաղերի արձանագրություններից

«Փյունիկ»–«Արցախ»՝ 2–0
Միստեռնա (33), Արման Քարամյան (35)։

«Լեռնագործ»–«Շիրակ»՝ 0–3
Արարատ Հարությունյան (37), Վարդան Բիչախչյան (49), Տիգրան Դավթյան (76)։

«Բանանց»–«Արարատ»՝ 1–0
Հայկ Հակոբյան (41)։

«Լոռի»–«Միկա»՝ 0–3
Արսյոմ Ադամյան (43), Էդիկ Մանուչարյան (45), Դավիթ Գրիգորյան (83)։

«Զվարթնոց»–«Կոտայք»՝ 1–2
1–0՝ Սեւադա Արզումանյան (18), 1–1՝ Հայկ Հարությունյան (34), 1–2՝ Գոռ Միրզախանյան (60)։

«Դինամո»–«Սպարտակ»՝ 0–4
Կարեն Սիմոնյան (10), Արա Հակոբյան (52՝ 11 մ, 87), Արամ Հակոբյան (79)։

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Փյունիկ	22	19	2	1	85-14	59
2. Շիրակ	22	16	3	3	49-15	51
3. Բանանց	22	16	2	4	43-15	50
4. Սպարտակ	22	15	4	3	58-16	49
5. Արարատ	22	9	6	7	39-22	33
6. Միկա	22	9	6	7	35-28	33
7. Զվարթնոց	22	10	2	10	57-29	32
8. Լեռնագործ	22	6	5	11	21-43	23
9. Արցախ	22	5	2	15	21-52	17
10. Դինամո	22	3	3	16	19-63	12
11. Կոտայք	22	2	5	15	17-62	11
12. Լոռի	22	1	2	19	15-100	5

Ռմբարկուները

Արման Քարամյան («Փյունիկ»)	36
Արա Հակոբյան («Սպարտակ»)	21
Արսյոմ Ադամյան («Միկա»)	15
Արամ Հակոբյան («Սպարտակ»)	15
Արտավազդ Քարամյան («Փյունիկ»)	14
Վարդան Մինասյան («Փյունիկ»)	12
Տիգրան Եսայան («Բանանց»)	11
Սարգիս Նազարյան («Զվարթնոց»)	10
Հայկ Հակոբյան («Բանանց»)	10
Արարատ Հարությունյան («Շիրակ»)	10
Տիգրան Դավթյան («Զվարթնոց»)	9
Մարատ Հովհաննիսյան («Արցախ»)	9

«Վիսլան» անակնկալ է մատուցում

Կայացան ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի 1/32 եզրափակիչի եւս 20 պատասխան հանդիպումները, որոնք որոշեցին հաջորդ փուլի մասնակիցներին։ Գրանցվեցին մի քանի անակնկալ արդյունքներ, որոնցից առաջին հերթին հարկ է նշել Լեհաստանի «Վիսլայի» տպավորիչ հաղթանակն իտալական «Պարմայի» նկատմամբ (4-1)։ Այդ խաղում մինչեւ 70-րդ րոպեն «Պարման» հաղթում էր 1-0 հաշվով, իսկ ընդհանուր հաշիվը 3-1 էր՝ իտալացիների օգտին։ Սակայն լեհերին հաջողվեց ոչ միայն հիմնական ժամանակում վերականգնել ընդհանուր հավասարակշռությունը, այլեւ լրացուցիչ ժամանակում խփել եւս 2 գոլ։ «Վերդերը» զիջեց «Վիտեսին», իսկ «Իպսվիչը» 11 մ հարվածներով պարտվեց չեխական «Լիբերեցին»։ Ահա արդյունքները (փակագծում նշված է առաջին խաղի հաշիվը).

«Ցրվենա Զվեզդա»–«Լացիո»	1-1 (0-1)
«Վիսլա»–«Պարմա»	4-1 (1-2)
«Պարի Սեն Ժերմեն»–«Նացիոնալ»	1-0 (2-0)
«Վերդեր»–«Վիտես»	3-3 (1-2)
«Վիկինգ»–«Սելթա»	1-1 (0-3)
«Բեշիքթաշ»–«Ալավես»	1-0 (1-1)
«Լիբերեց»–«Իպսվիչ»	1-0 (0-1), 4-2՝ 11 մ
«Բլեքբյոռն»–«Սելթիկ»	0-2 (0-1)
«Հապոել»–«Լիդս»	1-4 (0-1)
«Ֆուլհեմ»–«Դինամո»	2-1 (3-0)
«Դենիզլիսպոր»–«Սպարտա»	2-0 (0-1)
«Լեւսկի»–«Շտուրմ»	1-0 (0-1), 7-8՝ 11 մ
«Պանաթինաիկոս»–«Ֆեներբախչե»	4-1 (1-1)
«Սլավիա»–«Պարտիզան»	5-1 (1-3)
«Գրասհոպերս»–ՊԱՕԿ	1-1 (1-2)
«Պորտո»–«Աուստրիա»	2-0 (1-0)
«Միդյուլանդ»–«Անդերլեխտ»	0-3 (1-3)
«Անորթոսիս»–«Բոավիշտա»	0-1 (1-2)
«Շալկե-04»–«Լեգիա»	0-0 (3-2)
«Բետիս»–«Վիկտորիա»	3-0 (1-0)

«Լոկոմոտիվի» բախտը չբերեց

Երեկ Ժնեւում կայացավ չեմպիոնների լիգայի խմբային երկրորդ մրցաշարի մասնակիցների վիճակահանությունը։ 16 ուժեղագույն ակումբները վիճակահանությամբ բաժանվեցին 4 խմբի, որոնց կազմը հետեւյալն է.

«A» խումբ– «Ինտեր», «Բայեր», «Բարսելոնա», «Նյուքասլ»

«B» խումբ–«Այաքս», «Ռոմա», «Արսենալ», «Վալենսիա»

«C» խումբ– «Բորուսիա», «Միլան», «Ռեալ», «Լոկոմոտիվ»

«D» խումբ– «Յուվենտուս», «Բազել», «Մանչեսթր յունայթեդ», «Դեպորտիվո»

Ինչպես տեսնում եք, Մոսկվայի «Լոկոմոտիվի» բախտը չբերեց։ Առաջին խաղում՝ նոյեմբերի 26-ին, «Լոկոմոտիվը» սեփական հարկի տակ հյուրընկալելու է «Բորուսիային», իսկ «Միլանը»՝ «Ռեալին»։ Այդ օրը կկայանան նաեւ «Բազել»–«Մանչեսթր յունայթեդ», «Դեպորտիվո»–«Յուվենտուս» հանդիպումները։ Հաջորդ օրը կմրցեն «Բայեր»–«Բարսելոնա», «Նյուքասլ»–«Ինտեր», «Ռոմա»–«Արսենալ», «Վալենսիա»–«Այաքս» զույգերը։

Շտանգեն գլխավորեց Իրաքի հավաքականը

Գերմանացի հայտնի մասնագետ Բեռնդ Շտանգեն ստանձնել է Իրաքի ֆուտբոլի ազգային հավաքականի ղեկը։ Նա ֆեդերացիայի հետ մինչեւ 2006 թ. հուլիսը պայմանագիր է կնքել։ Սակայն Շտանգեի կարծիքով նոր պաշտոնում մնալու ժամկետը էապես կախված է տարածաշրջանում տիրող իրավիճակի զարգացումներից։ Ինչ վերաբերում է գործարքի ֆինանսական կողմին, ապա ոչ ֆեդերացիան, ոչ էլ մարզիչն այդ մասին ոչինչ չեն նշում։

Սաֆինը դուրս մնաց պայքարից

Ռուսաստանցի Մարատ Սաֆինին այդպես էլ չհաջողվեց գեթ մեկ հաղթանակ տոնել Շանհայում անցկացվող թենիսիստների աշխարհի ոչ պաշտոնական առաջնությունում։ Պայքարը շարունակելու համար Սաֆինին անհրաժեշտ էր հաղթել Լլեյթոն Հյուիթին, սակայն իր 3-րդ մրցախաղն էլ ռուս թենիսիստն անհաջող անցկացրեց (4-6, 6-2, 4-6)։ Այսպիսով, Սաֆինը դուրս մնաց հետագա պայքարից։ Շանհայից նա մեկնեց Մոնտե Կառլո, որտեղ կնախապատրաստվի Դեւիսի գավաթի եզրափակիչ հանդիպմանը։ Այս հաղթանակի շնորհիվ Հյուիթը ոչ միայն հնարավորություն ստացավ դեռեւս ուղեգիր նվաճելու հույսեր փայփայել, այլեւ ապահովեց իր առաջատարի դերը թենիսիստների համաշխարհային դասակարգման ցուցակում։ Պայքարից դուրս մնաց նաեւ Անդրե Աղասին։ Նա իր երկրորդ պարտությունը կրեց այս անգամ զիջելով իսպանացի Խուան Կառլոս Ֆեռերոյին (5-7, 6-2, 6-7)։

Այժմ մրցաշարային վիճակն այսպիսին է. «կարմիր» խումբ 1. Մոյա 2 հաղթանակ (2 խաղից), խաղափուլերի տարբերությունը 4-0, գեյմերի տարբերությունը 26-18, 2. Հյուիթ 2 (3), 4-4, 39-38, 3. Կոստա 1 (2), 3-3, 26-29, 4. Սաֆին 0 (3), 2-6, 36-42, «ոսկե խումբ» 1. Ֆեդերեր 2 (2), 4-1, 28-15, 2. Նովակ 1 (2), 3-2, 13-6, 3. Խուան Կառլոս Ֆեռերո 1(2), 2-3, 23-29, 4. Աղասի 0(2), 1-4, 23-29։

Պույոլը երկարաձգել է պայմանագիրը

«Բարսելոնի» պաշտպան Կառլես Պույոլը մինչեւ 2007 թ. նոր պայմանագիր է կնքել ակումբի հետ։ Նախկին պայմանագրի ժամկետը լրանում էր հաջորդ տարվա ամռանը, եւ Իսպանիայի հավաքականի խաղացողը չէր թաքցնում իր ցանկությունը շարունակելու ելույթները հարազատ թիմում։ Ակումբի նախագահ Խուան Գասպարը եւս գոհ է Պույոլից, որը վերջին 4 տարվա ընթացքում կայուն խաղ է ցուցադրում իր հաստատուն տեղը զբաղեցնելով «Բարսելոնի» պաշտպանական օղակում։

Էջը պատրաստեց
ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

ՄՈՒՐԱԴ ԲՈՋՈԼՅԱՆԻ ԴԱՏ

Ծրագրված ինքնազրպարտություն...

Հանուն ինչի՞

Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների առաջին ատյանի դատարանը երեկ շարունակեց լսել Մուրադ Բոջոլյանի գործը։ Դատական նիստը սկսվեց լրտեսության, հայրենիքի դավաճանության մեջ մեղադրվող Բոջոլյանի պաշտպանի հայտարարությամբ։ Վերջինս առաջինն ամբաստանյալին հարցաքննելու իրավունքից զրկվեց, մեկնաբանելով, որ այս փուլում հարցեր չի տալիս։

Պատասխանելով մեղադրող կողմի հարցերին, ամբաստանյալ Մուրադ Բոջոլյանն ասաց, որ 1993 թ. իրեն աշխատանքից հեռացվել է ազգային անվտանգության նախարարության միջամտությամբ, բայց այդ մասին իմացել է ավելի ուշ՝ մասնավոր խոսակցություններից։ 1996 թ. աշխատանքի անցնելով ՀՀ նախագահի աշխատակազմում՝ Բոջոլյանը մտածել է, որ ԱԱՆ-ի կողմից իր նկատմամբ կասկածները երկրի ղեկավարությունն անհիմն է համարել։

1998 թ. կրկին աշխատանքից հեռացվելու հարցում ԱԱՆ միջամտության մասին Բոջոլյանն իմացել է արդեն ձերբակալությունից հետո։

Այն հարցին, թե արդյոք թուրք գործարարներ Քաան Սոյակը, Սարալն ամբաստանյալին առաջարկե՞լ են քաղաքական մեկնաբանություններ կազմել ՄԻԹ-ի համար, Բոջոլյանը պատասխանեց, որ Սոյակը մեկ անգամ ակնարկել է իր նյութական վիճակն ինչ-որ չափով բարելավելու նպատակով թերթերի համար կազմած վերլուծական նյութերից մի օրինակ ուղարկել թուրք-հայկական բիզնես-հանձնաժողովին, որի դիմաց կարող էր որոշակի վարձատրություն ստանալ։ Սա, ըստ Բոջոլյանի, ոչ թե առաջարկ էր, այլ միայն ակնարկ։

Ինչ վերաբերում է Սարալին, ապա Բոջոլյանը նրան պատմել է Թուրքիա գնալու եւ այնտեղ աշխատանք փնտրելու իր ծրագրերի մասին։ Սարալը Բոջոլյանին առաջարկել է Տրապիզոնում բացել թարգմանչական գրասենյակ՝ թուրքերենի եւ ռուսերենի։ Նման խոսակցություն է եղել 2000 թ. սկզբներին, երբ Սարալին մեր իրավապահները հատուկ հրավիրել են Հայաստան հարկային հարցերում ճշգրտումներ կատարելու։

Քանի որ նման հարցադրումները հիմնականում հենվում էին Բոջոլյանի ցուցմունքների վրա, ամբաստանյալը նշեց, որ Սարալի եւ Սոյակի անունները մտցրել է, իր ասելով, «ինքնախոստովանության» մեջ՝ հիմնավորելու համար։

Այն հարցին, թե որտե՞ղ է ամբաստանյալը հանդիպել թուրք գործակալներ Թոլունային, Նյուրեթին եւ Գյուրալին, Բոջոլյանը նախ պատասխանեց, որ առաջին երկուսին հանդիպել է հորաքրոջ որդու՝ Մուրադ Իշլերի մոտ, Թուրքիայում, երբ վերջիններս իր ոսկերիչ հորաքրոջ որդուն Ֆրանսիայից պատվեր էին բերել։ Խոսել են քաղաքական տարբեր թեմաների շուրջ։

Նյուրեթին եւ Թոլունային, արդեն Գյուրալի հետ կրկին հանդիպել է հորաքրոջ որդու տանը։

Այդ հանդիպումներից հետո Բոջոլյանը հանդիպել է միայն Նյուրեթին, եւ վերջինիս է դիմել 2001 թ. հունվարին Թուրքիայից ապրանք բերելու հարցում օգնելու համար։

Եվս մեկ անուն՝ Գյուրալ։ Բոջոլյանը, պատասխանելով Գյուրալի ով լինելու հարցին, ասաց, որ Գյուրալին երբեք չի տեսել եւ չի ճանաչել, թեեւ մտցրել է, իր իսկ խոսքերով, ինքնազրպարտչական իր խոստովանության մեջ։ Ըստ ամբաստանյալի, պարզապես երբ ինքը զանգահարել է Նյուրեթին, լսափողին է մոտեցել մի աղջիկ, ներկայացել որպես Գյուրալ։ Վերջինս հայտնել է, որ Նյուրեթի գրասենյակի աշխատակից է, որից հետո հեռախոսի մոտ է կանչել Նյուրեթին։

Բոջոլյանը ժխտեց, որ երբեւէ եւ որեւէ մեկի հանձնել է Երեւանի հատակագիծը՝ վրան նշված որոշ կետերով։

Ինչ վերաբերում է դիսկետի պատմությանը, ապա Բոջոլյանը դիսկետի սարքիչ լինելու կասկածներ է ունեցել, թեեւ այն պետք է ստանար համակուրսեցուց։

Դիսկետ Բոջոլյանն այդպես էլ չի ստացել՝ Թուրքիա տանելու համար։ Բայց ինչ-որ դիսկետ նրա մոտ փնտրել են ձերբակալության ժամանակ Բագրատաշենի մաքսատանը։

Ամբաստանյալը մեկնաբանեց, որ գաղտնալսումների միջոցով ԱԱՆ-ը տեղեկացել է դիսկետի մասին, սակայն առերես այն հանդիպման մասին, որի ընթացքում որոշվել է դիսկետ չհանձնել, ԱԱՆ-ն, ըստ Բոջոլյանի, չի տեղեկացել։

Իր նկատմամբ «գործ սարքելու» մի հետաքրքրական մեկնաբանություն էլ արվեց երեկ դատարանում. «Քանի որ ես ակտիվ աշխատում էի նախկին իշխանությունների հետ, եւ մոտենում էին նոր ընտրություններ, ես մտածում էի, որ նախկին նախագահի թարգմանչի նկատմամբ նման քրգործ հարուցելն ընդդիմադիր քաղաքական ասպարեզից կհեռացնի թե՛ նախկիններին, թե՛ նախկին նախագահին», ասաց Մուրադ Բոջոլյանը։

Այն հարցերին, թե ինչու է նման «ինքնազրպարտչական» ցուցմունքներ տվել, ամբաստանյալը պատասխանեց, թե վախեցել է իր ընտանիքի անվտանգության համար։

Մի հետաքրքրական հանգամանք էլ վերն ասվածի առումով նշեց Մուրադ Բոջոլյանը։ Պարզվում է, ինքն իրեն զրպարտելու հարցում իրական երեւալու համար Բոջոլյանը բավականին ծրագրել է իր նախաքննական, ներկայիս պնդմամբ, կեղծ ցուցմունքները։

Խոսելով իր մոտ հայտնաբերված ձայնագրության մասին՝ ամբաստանյալը նշեց, որ իրեն պետք են եղել քրդերի՝ Հայաստանում քարոզչությամբ զբաղվելը փաստող նյութեր։

Հետաքրքրական է, որ Բագրատաշենում ձերբակալության ժամանակ Բոջոլյանի մոտ գտնվել են, ի թիվս Հայաստանի տնտեսական քարտեզի եւ այլ նյութերի, նաեւ գրառումներ հայկական մամուլի հրապարակումներից։

Վերջում, պատասխանելով դատավորի հարցերին, ամբաստանյալն ամենայն պատասխանատվությամբ հայտարարեց, որ իր նկատմամբ նախաքննության ողջ ընթացքում ոչ մի բռնություն չի գործադրվել, եւ իր նախաքննական 2 ցուցմունքները փոխել է, երբ իմացել է ԱԱՆ-ից իր կնոջ տուն գնալու մասին։

Այնուամենայնիվ, անհասկանալի է մնում, թե ինչու է, այսպես կոչված, ինքնազրպարտչական ցուցմունքն այդքան մանրամասն պատրաստել Բոջոլյանը։ Անգամ այն արտահայտությունը, թե «իմ ցուցմունք չտալն անկանխատեսելի հետեւանքներ կունենար», չի բացառում արտահայտության հեղինակի՝ Մուրադ Բոջոլյանի, իր իսկ պնդմամբ, լեգենդ ներկայացնելու անհրաժեշտությունը։

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

«Միլավիցան» Երեւանում

...Աննախադեպ գներ, լայն ընտրանի

Կանացի նրբագեղ ներքնազգեստի «Միլավիցա» խանութ-սրահն այսուհետեւ կանանց ու աղջիկներին հրավիրում է գնելու եվրոպական հանրահայտ «Միլավիցա» ֆիրմայի արտադրանքը՝ ցանկացած ճաշակի եւ ցանկացած չափսերի ու առանց տարիքային սահմանափակման։

Մեր հասցեն է՝ Կասյան 7,

27-50-40։

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայկոոպը հրավիրում է աճուրդի
Այն տեղի է ունենալու 2002 թ. նոյեմբերի 26-ին, ժամը 12:00-ին, Հայկոոպի շենքում
Հասցեն՝ ք. Երեւան, Խանջյան 13

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ

Ի/Հ	Վաճառվող գույքի անվանումը	Հասցեն գտնվելու վայրը	Վաճառքի մեկն. գինը (հազ. դրամ)	Աճուրդի մասնակց. վճարի չափը (հազ. դրամ)
1.	Թալինի ռեստորանի շենքը	ք. Թալին	2378.0	119.0
	առ. սարքավորումներ		40.0	2.0
2.	Սննդի մառանի շենքը	ք. Թալին	1441.0	72.0
	առ. սարքավորումներ		35.0	2.0
3.	Մաստարայի ճաշարանի շենքը	գ. Մաստարա	1044.0	52.0
	առ. սարքավորումներ		32.8	2.0

Աճուրդին մասնակցել ցանկացողները մինչեւ 2002 թ. նոյեմբերի 25-ը, ժամը 16:00 աճուրդային հանձնաժողովին պետք է ներկայացնեն՝
- աճուրդին մասնակցության հայտը
- աճուրդին մասնակցության վճարի անդորրագիրը, մուտքագրման հաշիվն է՝ 142010012508, «Ագրոբանկի» «Աղասյան» մասնաճյուղ։

Մանրամասն տեղեկությունների համար դիմել աճուրդային հանձնաժողովին, հեռ.՝ 54-15-01։

«ՏԻԳՐԻՍ» ռիէլտորական ընկերությունը Երեւանի «Ադամանդ» ապրանքահումքային բորսայի հարթակում աճուրդային վաճառքի է ներկայացնում՝

ՀՀ գյուղնախարարության «Բուրաստան» ՊՓԲԸ-ի գույքը՝

Անասնապահական համալիր, այդ թվում՝
- Հորթանոց
- Լաբորատորիայի մասնաշենք
- Կաթսայատուն, պահակատուն, անավարտ կառույց, պարիսպ։

Հասցեն՝ ՀՀ, Արարատի մարզ, գ. Բուրաստան

Գույքի մեկնարկային գինը՝ 10287000 դրամ։

Աճուրդները՝ դասական, այնուհետեւ հոլանդական եղանակով ս. թ. դեկտեմբերի 14-ից յուրաքանչյուր երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ ուրբաթ, ժամը 13:00, ք. Երեւան, Մհեր Մկրտչյան 5 հասցեով։

Տեղեկությունների համար դիմել «Տիգրիս» ընկերություն։

Հեռ.՝ 53-00-32 կամ 56-31-15, 56-48-83։

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ կառավարության կողմից ստեղծված ԹՐԱՖԻԿԻՆԳԻ ՀԱՐՑԵՐԻ ՄԻՋԳԵՐԱՏԵՍՉԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԸ հրավիրում է «ՄԻԱՎՈՐՎԱԾ ԵՎՐՈՊԱՆ ԸՆԴԴԵՄ ՍՏՐԿՈՒԹՅԱՆ» խորագրով ֆրանսիական պաստառների ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԵՍԻՆ։ Ցուցահանդեսը կկազմակերպվի նոյեմբերի 18-20-ին Երեւանում, «Մոսկվա» կինոթատրոնում եւ նոյեմբերի 21-22-ին Գյումրիում, Գիտությունների ազգային ակադեմիայի Գյումրու մասնաճյուղի շենքում։ Երեւանյան ցուցահանդեսի բացման արարողությունը տեղի կունենա նոյեմբերի 18-ին, ժամը 18:00-ին։ Գյումրիում ցուցահանդեսի բացումը տեղի կունենա նոյեմբերի 21-ին, ժամը 16:00-ին։ Բացման ժամանակ կցուցադրվի «Գնված եւ վաճառված» վավերագրական կինոնկարը։ ՄՈՒՏՔՆ ԱԶԱՏ Է։ Ցուցահանդեսի հովանավորներն են Ամերիկյան իրավաբանների ընկերակցության հայաստանյան ներկայացուցչությունը, ԱՄՆ Պետդեպարտամենտը եւ ԱՄՆ ՄԶԳ-ը, Միգրացիայի միջազգային կազմակերպությունը, ԵԱՀԿ-ը, ՄԱԿ-ի Փախստականների գծով գերագույն հանձնակատարը եւ «Ավստրիական ավիաուղիները»։ Ցուցահանդեսի կազմակերպիչները շնորհակալություն են հայտնում ֆրանսիական «Ընդդեմ ժամանակակից ստրկության կոմիտեին»՝ հավաքածուն տրամադրելու համար։

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ պաշտպանության նախարարությունը կազմակերպում է ՀՀ զինված ուժերի «Լավագույն զինվոր-մարզիկ», «Գերազանց ծառայության համար» եւ «Քաջարի մարտիկ» մեդալ-կրծքանշանների էսքիզների մրցույթ։

Լավագույն էսքիզի համար սահմանված է 200 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամական պարգեւ։ Երկրորդ տեղը գրաված աշխատանքը կարժանանա 100 ԱՄՆ դոլարին համարժեք պարգեւի։

Էսքիզներն անհրաժեշտ է ներկայացնել ՀՀ ՊՆ Դաստիարակչական աշխատանքների վարչություն՝ մինչեւ ս. թ. դեկտեմբերի 1-ը։

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար կարող եք զանգահարել՝ 35 78 49 հեռախոսահամարով։

ՀՀ ՊՆ ԼՐԱՏՎՈՒԹՅԱՆ Ե ՔԱՐՈԶՉՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

ՆՈՐ ՏԱՐՎԱ ՀԱՏՈՒԿ ԹՈՂԱՐԿՈՒՄ ԵՒ ՀԱՏՈՒԿ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Երեւանյան Ուղեցույց

Ամենատարածված եւ հեղինակավոր տուրիստական ուղեցույցը **Երեւանում**

Բաժանվում է Հազարավոր Օրինակներ **Անվճար**

Գովազդի տեղադրման համար դիմել 56.82.25 56.02.16

«Ազգ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունեաց 70ա Գրանցման թիվ 65. Դաժից 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 15. 11. 2002 Գինը՝ 100 դրամ